

- 11^{a-c} Ludovici, Duc. Fribur. : De limitibus defensionis in bello defensio. 3 Decem. 1706: 1749. 3 Decem.
- 12^{a-b, c} Ludovici, Duc. Fribur. : Problema juridicum, an et quatenus affectus humani in foro considerentur 3 Decem. 1706, 1736 & 1749
- 13^{a-c} Ludovici, Duc. Frib. : De intercessionibus innocentium 2 Sept.
14. Schaeffer, Jo. Frid. : De promotionibus per saltum
15. Schaeffer, Jo. Frid. : De successione legitimorum in feudis
16. Stahlian, Georg. Ernestus, med. Doct. et prof. publ. ord., Soc. : De testimoniis medicis. (et de probationem in unum Johannis Burchardi inventat)
- 17^a Styrkii, Jo. Samuel : De translocatione mixtorum ecclesiae.
- 17^b Styrkii, Jo. Samuel : De translocatione minorum ecclesiae. 80. 2. 1743.
- 18^{a-c} Styrkii, Jo. Samuel : De notorio 2 Decem.
19. Styrkii, Jo. Samuel : De appellacione an suspensio in processu summariorum.

26. Thy Kins, Jo. Samuel: Tece, quod injuriam circa
juramenta judicialia

Pub. 10. num. 35.

B. O. D.

1706

14a
13

DISSERTATIO IVRIDICA
De

**PROMOTIONIBVS
PER SALTVM,**

Quam occasione

*L. II. pr. ff. de Mun. & Honor. & cap. un. X. de cleric.
per salt. prom.*

121

RECTORE MAGNIFICENTISSIMO
SERENISSIMO PRINCIPE AC DOMINO
DN. PHILIPPO WILHELMO,
PRINCIPE BORVSSIÆ, MARCHIONE BRAN-
DENBURGICO AC DVCATVS MAGDEBURGICI
GVBERNATORE

IN REGIA ACADEMIA FRIDERICIANA
CONSENSV ILLVSTRIS ICTORVM ORDINIS
PRÆSIDE

JO. FRIDEMANN SCHNEIDER,
I. V. D. LOG. AC METAPHYS. PROF. ORDIN.
IVRIVM EXTRAORD.

*Publico eruditorum examini
submitit*

JOHANN STARCKE,
Magdeb.

D. Apr. A. O. R. MDCC VI.

HALÆ MAGDEBURGICÆ,

Typis JOHANNIS MONTAGII, Acad. Typogr.

7

8. 10. 1752

Faint, mostly illegible text, possibly bleed-through from the reverse side of the page.

1519

JOHANN STARCK
SCHAFFHAUSEN
1752

ILLUSTRI ATQVE EXCELLENTISSIMO
DOMINO,

**DN. CHRISTIANO
DIETERICO**

ACKENHUSEN,

**AUGUSTISSIMI ATQVE PO-
TENTISSIMI PRUSSÆ REGIS CONSILIARIO
AULICO, INCLUTI SENATUS IN CIUITATE
MAGDEBURGENSI PRÆSIDI LONGE
MERITISSIMO,**

MÆCENATI AC PATRONO SUO,

OMNI PIETATIS CULTU ETATEM
PROSEQUENDO,

Hanc dissertationem dicatam esse jubet

JOHANN STARCKE,
Magdeburgensis.

ILLUSTRIS ATQUE EXCEL-
LENTISSIME

MÆCENAS ET PATRONE OMNI
PIETATIS CULTU ÆTATEM
PROSEQUENDE.

Beneficiorum obliuisci, ne-
que illorum originem ad
eum, à quo promanarunt,
fontem, oblata occasione,
refundere; non minus in-
grati animi est, quam si quis eorum dispen-
satorem palam contemnat, atque se ipsum
acceptis plane indignum iudicet. Benefi-
centia vero non in decernendis tantum mu-
neribus, nec in conferendis opibus, aut ali-
is ejusdem generis rebus, exercetur; sed in
cohortanda maxime, admonendaque iuuen-
tute versatur. Nulla enim vitæ humanæ pars,
tam lubrico atque procliui ad voluptates &
otium loco constituta est, quam adolescenti-
um

um ætas: in primis eorum, qui ad liberaliora studia animum adpulerunt; qui facillime à recto virtutis, scientiæ atque laboris tramite, improborum aut consiliis, aut factis aufferuntur. Prudentum igitur, ac sapientum præceptis, in hac via confirmari, & ad solidam eruditionem, virtutemque hisce ducibus peruenire, id vero præstantissimum beneficium omni jure dicendum est. Quem quidem finem etiamsi ego nondum attigerim, ad obtinendum tamen eum Tu, *Patrone Summe*, me optimis consiliis instructum semper dimisisti, & ab eo tempore, quo Tibi adhuc adolescentulus innotui, præcipuum quendam in me fauorem, & singularem nunquam non benignitatem notavi. Hinc profecto ingratisimi hominis notam haut effugerem, si ullam omnino agendarum Tibi gratiarum occasionem dimitterem. Quam etsi semper optavi, nunquam tamen deprehendi commodiorem, donec mihi facultas suborta est, sub *Nominis Tui* auspicio hanc disputationem in manus eruditorum emittendi: quam proinde Tibi, *Mæenas Optime*, tanquam opus, à consiliis Tuis non alienum, submitte commendo. Accipe serena fronte, quod Tibi
in-

ingenuo ac liberali animo offertur: licet le-
ue atque exiguum videatur; tamen summæ
in Te pietatis, atque obseruantiaæ meæ cer-
tissimum erit argumentum. Neque tantum
mihi tribuo, vt confidam, me beneficiis Tuis
parem referre gratiam, oblato hoc specimine,
quod ne minimam illorum partem deli-
bare potest. Tanta enim Tua erga me ex-
stant merita, quæ licet satis ampla sint atque
eximia; insigni tamen cumulo augebuntur,
si in posterum quoque studia mea consiliis, à
limato ac sapienti iudicio Tuo profectis,
prouehes & vterius excitabis: Quibus vt mi-
hi benignissime succurras, deuoto animi cul-
tu à Te etiam atque etiam contendo. Faxit
Numen Diuinum! vt Tu, *Patrone Maxime*,
cum in carissimæ vrbis, patriæ meæ, sum-
mum emolumentum, tum in Tuorum, Ti-
bique addictorum commodum, vegetam,
firmamque senectutem indies experiaris.

ILLUSTRIS NOMINIS TUI

obseruantissimus cultor

JOHANN STARCKE,

PRÆFATIO.

INter præcipuas, quibus Republicæ tam pacis, quam belli tempore, se conservare possunt, ea est causa, quam in *promotionibus* indicaturi sumus. Barbara quidem voce, sed vim ac potestatem illarum, pro sæculi nostri genio, satis exprimente. Ideo super illa curiosius disputare, ubi de re ipsa convenit, a scopo nostro prorsus alienum esse, arbitramur. Etenim hunc in eo collocabimus, ut, quæ obtinent in rerum argumentis, paullo diligentius investigemus, alia vero omnia relinquamus in medio, neque aut vera adferamus, aut arguamus vana. Sunt, quæ legum interpretem; sunt, quæ illarum vindicem, quam maxime decent. Sæpius enim rerum civilium origines altissime conduntur, quas mersas profundius, cum indagando prehendere nequeamus, multo proclivius fuerit, silere penitus, quam de illis temere quidquam statuere. Non raro etiam legislator intervenit, ac procurantibus sese opponit negotiis, aliterque disponit modum atque agendi eventum, quam forte se dederit. Rationem hanc, ut in provehendis civibus suis sive ad

A 2

gni

gnitates, sive ad officia, Principes idemtidem observant; ita frequentissime confundunt vulgi iudicia; ut toties fluctuent, quoties promotiones eorum votis respondere, non pervideant. Quod si autem neque cuncta habere iniqua, neque falsa æstimare oportet, quæ de *promotionibus per saltum* veteres æque ac recentiores scriptores memoriæ prodiderunt, sed potius, ad instituendum selectum, nos invitant. Hinc eo utilior, magisque necessaria illius institutio, quo plura ac varia *per saltum promotorum* exempla passim offendimus. Quorum copia angustis dissertationis nostræ finibus comprehendi nequit, quæ non inter cives modo tempore pacis, sed inter milites quoque belli tempore attenduntur. Quare, ingenii mediocritate nos metientes, cuius omnium optime nobis conscii sumus, per summa, quod aiunt, capita de his *promotionibus* disferemus, sepositis eis, quæ aliam occasionem & maius ingenium requirunt. A Te vero, quisquis demum fueris, lector benevole, dari veniam nunc rogamus, si a communi disputandi ordine non nihil recedamus: neque enim tam voluntate nostra, quam auctoritate eius singula proferimus, qui causam de hoc argumento dicendi nobis suppeditavit. Faxit DEus, ut propositum nostrum feliciter cedat.

§ (7) §
CAPVT I.

De
PROMOTIONIBVS PER SALTVM
IN GENERE.

Summaria.

Dignitatum ex iure vario demonstratio §. 1. Quarum promotio per gradus commendatur §. 2. Rationes pro illa adferuntur, quarum una, quia dignitates sequuntur virtutum merita. Huc Lex scansilis Plinii adplicata. §. 3. Adversus quam dubium, a virtutibus heroicis petium, solvitur. §. 4. Altera, quia honores, gradatim delati, Reipublicae tranquillitatem iuvant. §. 5. Contra hanc obiectio de turbis, propter bonitatem moralem excitatis, dissipatur. §. 6. Tertia, quia per saltum promoti citius et gravius ruunt. §. 7. Causa promotionum per saltum queritur in adfectibus cardinalibus. Non solum esse ambitionem demonstratur a sine promoti. §. 8. Qua occasione distinguitur promotio per saltum, quod fiat vel persona vitio, vel DEi singulari fato: illa in statu controversie inclusa; haec exclusa est; et variis exemplis illustratur. §. 9. Repetitio sumtuum pro honoribus gradatim acceptis est permessa, cuius gratia actio negotiorum gestorum instituitur. Dissensus B. Brunnemanni conciliatur §. 10. Cum promotionibus per saltum aliquam habere similitudinem adpellationes per saltum evincitur. Mynsingeri opinio hic refutatur. §. 11.

§. I.

Acturis ergo de promotionibus, quae per saltum fiunt, officiorum atque dignitatum origo paullo altius repetenda erit, Siquidem a iure naturali ratione meritorum, a iure gentium ratione solennium, et ratione privilegiorum a iure civili

vili dependent. Hinc liquido constare potest, ut meritorum, ita honorum gradus dari, quos transilientes, per saltum promoti esse videntur.

§. 2.

Atque hos etiam summopere attenderunt cordatissimi mortalium, Romani, cum natura duce, quæ a minimis semper incipit, et pedetentim ad maiora progreditur, prius Edicto statuerunt, ut gradatim honores deferantur, et ut a minoribus ad maiores perveniantur, dein epistola Divi Pii ad Titianum expresserunt, teste Herennio Modestino in *L. ii. pr. ff. de mun. & honor.* Nam gerendorum honorum non promiscua erat facultas, sed ordo certus huic rei adhibitus est, neque prius maiorem magistratum quisquam, nisi minorem susceperit, gerere potest, monente Callistrato in *L. 14. §. 5. ff. h. t.* Si in rationes inquiramus, cur elevationem ad honores, factam per gradus, illi quæ per saltum accidit, non Romani solum, sed & alii populi prætulerint, multæ nobis sese offerunt.

§. 3.

Quarum una, quod dignitatem sola virtus secundum ius naturæ mereatur. Ex virtute autem de præmiis eius ferendum est iudicium: Sicut illa gradus; ita hæc etiam tales admittunt. Virtus habet incrementa sua, quæ moram requirunt et successionem. Honores igitur, virtutum præmia, non alio, quam eo ordine dispensandi sunt. Longo enim rerum usu perficitur virtutis cultor, ut modo obscuriores, modo clariore illius profectus ostendat. Simili ratione honorum radii eundem circumfundant. Tantam enim quisque reportet dignitatem, quanta virtutum suarum gradibus ac meritis debetur. Cassiodorus, cum multum de summa Patriciatus dignitate differuisset *Lib. i. epist. 4. Ut crescere, inquit, virtutes solent, fastigium præconii conscendit gradibus dignitatum.* Ex quibus colligimus, sic ferente virtutis ordine, quod a Plinio *Lib. 7. cap. 92.* de annis ætateque hominis dictum est, id ipsum quoque de dignitatibus et honoribus dici posse, ut sit
et

PER SALTVM IN GENERE.

et honorum *scansilis lex*, per quam ad summas dignitates, maximosque magistratus, quibusdam veluti gradibus conscendamus.

S. 4.

Videntur quidem virtutes heroicae non male obici posse, quarum eximii ac singulares, ad magna tentanda et perficienda impetus, haur permiserunt, ut *gradatim*, sed *saluatim* seu per saltum Heroes efferrentur. Ideoque scansilis honorum lex parum firmum in virtutum gradibus reperire fundamentum putatur. Sed sciendum est, tantum virtutis gradum magis in *idea*, quam in *veritate* dari, si sacra excipiamus exempla: in quibus tamen *vires naturae*, cum illis, quae *gratiae divinae* debentur, non confundendae sunt. Neque enim fiunt Heroes, nisi per *adflatum divinum*, quo animi impetum excitati, altissima sibi proposuerunt, et, admiranda felicitate adiuti, ad finem usque perduxerunt. Paganorum itaque Heroes, quominus his virtutum gradibus donemus, ea impedit causa, quoniam virtutem ex bonitate voluntatis metimur, quae nulla est, si vitiiis aliis contaminata sit, nec tota mens in honestatem feratur. Qua deficiente, in Paganis Heroibus, tantum abest, ut virtutes heroicas illis tribuere liceat, in quibus vix umbra verae virtutis apparuit. Finge, fortem esse Alexandrum M. qui una voluptatibus diffluat. Finge, constantem esse Scavolam, qui cetera sit iniquus et iniustus. Nihil minus in his agnoscere possumus, quam fortitudinem et constantiam, cum si verae haec virtutes essent, non possent non animo bono et honestatis cupidissimo inesse. Bonus autem animus a libidine et iniustitia alienissimus est. Accedit, quod, si concedamus, Heroibus summos ac plane singulares *per saltum*, neque *gradibus observatis*, delatos esse honores, non totus promovendi ordo evertatur, sed quaedam eius exceptio demonstratur. Heroibus enim impetus extraordinarii, constantia singularis, et admiranda felicitas in egregiis facinoribus conveniebat, ideo non aliter, quam extraordinario modo, atque ita per saltum, ad summas dignitates promoveri potuerunt,

S. 5. Di-

§. 5.

Disſipato iam adverſæ partis ſcrupulo, altera ratio ſuccedit, quæ non minorem vim perſvadendi habet, ut *honores gradatim* conferantur. Etenim *Reipublicæ tranquillitas* hanc requirit promotionem, et *civium æquabilitas* eo contendit. Cuius ea eſt indoles, quæ cuilibet civium pro virtutis et ordinis ſui ratione ac differentia honor, ius et officium deſertur. Vnde fovet ac tuetur civium concordiam, qui in Republica hanc conſervare ſatagit. Nam ſummorum Imperantium prudentia gradus diverſos et ordines conſtituit eſſe diſtinctos, ut dum reverentiam minores potioribus exhibent, et potiores minoribus dilectionem impenderent, vera exinde emergeret concordia, ac recte officiorum ſingulorum adminiſtratio gereretur. Nulla in re magis admirata eſt regina Sababæ ſapientiam Salomonis, atque cum ordines miniſtrorum in aula eius probe attenderet. *I. Reg. X. 5.* Neque proſecto aliud remedium ſalubrius dari poteſt contra ſeditiones in Republica, et glifcentes in collegiis factiones, quam ut dignitatis et honoris impetrandi gradus diligentius præſcribantur, ac ſemel præſcripti, in quovis officiorum genere, cuſtodiantur et obſerventur. Vbi enim nemo ordine ſuo contentus vivit, et maior adparere, quam ſit, deſiderat, hinc naſcitur fœcunda illa diſcordiarum ſecefſionumque ſeges, quæ Rempublicam tantum non peſſumdare poteſt. Ideo *non levis iniuria* ſit ordinationi Reipublicæ, ſi quis, ſpretis honorum gradibus, *per ſaltum promovet*, et locum ſibi immeritum occupare geſſiat.

§. 6.

Verum non dubitamus, quin ſententiam noſtram alii eadem fere ratione impugnaturi ſint. Cum enim, virtutum meritis conſpicuos, eosque, qui optimi eſſe cenſentur, ad honores et dignitates tantum admittat §. 3. Ideo, *ex hypotheſi præſentis ſtatus humani*, vehementer urgere poſſunt, illam non alere concordiam, ſed ſub eius obtentu turbas excitare, quia perpetuum de morali bonitate

tate inter homines certamen superest. Fatemur, inter se mortales ita contendere, quos insatiabilis honorum cupiditas incensit. Quorum tamen perversa iudicia nec honoris fundamentum evertere, nec ordinem eius turbare debent. Atque huc facit illud Aristotelis consilium in *Polit. I. c. V.* Δὲ δὲ σκοπεῖν ἐκ τῶν κατὰ Φύσιν ἔχοντι μᾶλλον τὸ Φύσει, καὶ μὴ ἐν τοῖς διεφθαρμένοις. Deinde merita virtutum necessaria esse diximus ad consequendos honores, sed non exclusa *Principis aut Reipublice agnitione*, quæ personam dignam indicat, eamque aliis eminere iubet ac publice declarat. Summi enim imperii est civium designare ordinem, & cuique valorem suum ex meritis conferre, quatenus ad communem tranquillitatem conducit. Pufendorf de *J. N. et G. Lib. VIII. c. IV. §. 13.* Vnde a meritis est *aptitudo*, sed a *publica declaratione* ipsa pendet *honorum adquisitio*, quam existimationis ac opinionis nomine leges Romanae significaverunt *L. pen. §. 1. ff. de Extraord. cognot. L. 8. 14. 17. C. qv. caus. infam. irrog. L. 6. §. 1. C. de postul. L. 3. C. de iniur.* Accedit, quod *vere virtutis cultores* nunquam dent turbas, tametsi spe impetrandæ dignitatis atque officii excidunt. Quorum bene agendi ac honores petendi hæc est norma: *Vbi nihil valent; ibi nihil velint.* Nihil itaque gratis, nihil frustra faciunt. Contra ambitiosorum propria hæc sunt studia, qui, *vana virtutis imagine*, dignioribus lites movent, aliisque illudunt, ut *per saltum* promoveantur. Quare communis conservandæ Reipublicæ ratio svadet, neminem amare supra modum, sed exiguos potius et diuturnos honores tribuere, quam celeriter magnos. His enim deteriores fiunt homines, et ferre secundam fortunam non omnes possunt. Videatur ex *verustioribus Aristoteles Polit. II. c. IX. et V. c. VIII.* atque ex *recentioribus Ambrosius Marlianus Theat. Polit. c. IX.*

§. 7.

Quamvis rationes, modo adductæ ac defensæ, tanti sint ponderis, ut si ad eas satis attendamus, non *vana* solum, sed *revera etiam periculosa promotio per saltum* videatur. Nihilominus, quos in transversum ire iuvat, eoque more ad impetrandos honores se componere, illis adhuc incommoda istius aperienda sunt. Nam casum adpetunt, qui ad summa loci fastigia *posthabitis gradibus* per

B

ab-

abrupta quærunť ascensum *can. 2. dist. 48.* In altum tolluntur plurimi, ut lapsu paullo post ruant graviore. Hinc Baldi consilium erat *ad L. 2. C. Quæmadm. civil. mun. ind.* quod ascendendo, non descendendo debeant honores conferri. Alias in honoribus deferendis admodum cauti erant veteres Romani, ne dignis digni subtraherentur: indigni indignis adficerentur. Quare maioribus dignos habere noluerunt, nisi in minoribus officiis se se viros præstitissent, uti §. 2. *per L. 14. §. 5. ff. de mun. et honor.* ostendimus. Etenim abunde intellexerunt, *per saltum promotos* ca desitui *experientia*, quam maioris cuiusdam officii administratio præsupponit. Siquidem quo ampliora sunt Reipublicæ munera, eo cautiore et magis circumspecta requirunt hominum ingenia. Verum ab experientia, longos rerum usus comprehendente, hæc oriuntur. Ac proinde *per saltum promoti* ingenio plerumque sunt temerario, quia paucarum calamitatum habent experientiam, quibus ingenia, inque eis nata desideria humana, omnium optime corriguntur. Ex quibus constat, nimis festinantes in petendis honoribus, semet ipsos præcipitare. Violenti enim honores, et *per saltum quæsti*, raro diuturni sunt, & maxima cum clade honorati ipsius coniuncti. Quam Poëtæ ingeniosi morum censors, sub fabularum involucro tegebant, cum modo Phaëtonis, modo Icarī tristissimos casus decantarent: quorum ille nimis alta expetens, Iovis fulmina sensit; hic male confutis alis evolans, in terram recidit, ac fato periit funestissimo. Vid. Ovidius *Metamorphos. Lib. I. et. VIII.* Unde etiam ambitionis perpetuam comitem esse fingebant Nemesis. Quæ raro absuit ab illis, qui, eodem fine, quo Pompeius M, semper in ore habuerunt versus illum Homericum:

Αὐτὸν ἀριστεύειν καὶ ὑπέροχον ἔμμενει ἄλλων.

§. 8.

Investigavimus huc usque, quid liceat circa *promotiones*, quæ *per saltum* fiunt. Sequitur, ut pari diligentia dispiciamus, tum *de causa*, ad easdem impellente, tum *de casibus exceptis*, quorum notitia, si ad *promotiones* in singulis Reipublicæ statibus pervenerimus, plurimum lucis nobis foenerabit. Quæmadmodum vero *corpus pedibus*, ita *animus noster adfectibus* movetur. Quorum tres

tres sunt præcipui, qui mentis aciem obtundunt, et arcem eius omnino evertunt. *Ambitio, avaritia, voluptas.* Ex quibus modo illa; modo istæ, in consequendis *per saltum* honoribus, patiores sibi partes vindicant. Mixtura enim horum adfectuum adeo varia est, ut ægre diiudicetur, nisi quis memori mente ea teneat, quæ de hoc argumento adcurate tradidit Excell. D. Thomasius *In der Ausübung der Sitten-Lehre cap. XII.* In præsentî vero negotio, cui præ aliis adfectibus illud tribuendum sit, ex *sine honorati* colligemus, quæ in moralibus optima est probatio. Falluntur enim, qui omnes *promotiones per saltum* ad solam *ambitionem* reducunt: etsi immodica honoris adpetitio in singulis offenditur. Finis igitur hic probe attendendus erat eius, qui talem promotionem tantopere adfectat. Unde ad *avaritiam* pertinere, existimamus, pro ut ex honore *lucrum* captatur. Deinde qui eius occasione, *invidius vitæ genus* se obtenturum, confidit, ad *voluptatem* illa *promotio per saltum* referri potest. Quatenus vero *popularis aura et adplausus vulgi* quæritur, eatenus genuina adest *ambitionis* soboles. Quæ adeo mortales, quos cepit, velut stimulis admotis incitat, ne quidquam relinqvant intactum, moveant omnia, non solum omnem lapidem, quemadmodum in proverbio est, ut ceteris antecellant, sed in dies etiam nova potentia ac honoris incrementa conquirunt, ut hinc vires habeant, ne premanantur, eaque reverentia colantur, quæ numquam vilescere possit. Plura, de ambitionis forum moribus, qui nosse cupit, adposite de illis differentem evolvat Jo. Sarisberienicem in *Nug. Curial. L. VII, c. XVII.*

§. 9.

Ex his manifestum erit, quod illas promotiones *per saltum* vocemus in disceptationem, quæ *vicio persona* fiunt; eas vero hic et in posterum removeamus, quæ *divino fato ac miraculosa Numinis vocatione* perficiuntur. Quemadmodum enim singularia promotorum merita vel præcesserunt, vel deinceps secuta sunt; ita eiusmodi promotiones non vituperatione, sed laude atque admiratione sua, quam dignissimæ fuerunt. Si exempla desiderentur eorum, qui, turbato *per saltum* promotionis ordine, ad summos honores et res magnas gerendas everti sunt; Quo illustri-

ora hæc sunt, eo minus de veritate rei gestæ dubitandam est. De Saule constat ex sacra historia, omnem fidem humanam superante, quo modo, asinum quærens, Palæstinæ coronam invenerit. 1. Sam. IX. Davidem nemo ignorat, ab ovibus vocatum Regemque inunctum fuisse 1. Sam. XVI. Servium Tullium nec generis obscuritas impedivit, etsi matre serva natum, quominus Rex crearetur Romanorum. Florus *lib. 1. c. 6.* Et Tarquinio Prisco nihil offecit, Regi Romanorum, quod Patre mercatore, eoque exule, natus esset. Valerius Maximus *L. 3. c. 4.* Augustum Imperatorem, cuius celebritatem nominis nulla ætas tacebit, avum habuisse argentarium, patrem ad stipulatorem, testis est ipse Cicero *in ep. ult. ad Q. Fratrem.* Helvium Pertinacem, libertino patre ortum, ad diadema pervenisse, memoriæ prodidit Dion *lib. 73.* in cuius fordibus numerare non veretur Capitolinus, quod mercatura operam dederit. Probum Imperatorem, Patre agresti, horum studio genitum, Romanum sceptrum ornavit. Aurelius Victor *in eius vita.* Et sane superfedemus, plura eaque paulo recentiora illorum addere exempla, quos vomis et stiva ad regna evexit, cum ab instituto nostro aliena videantur. In Republica quidem perpendimus *promotiones per saltum*, magis tamen ad *officia*, quam *imperia* redactas, ut eorum potissimum controversiæ, quos iuris Canonici et civilis Communio tenet, a nobis decidentur.

§. 10.

Post cognitum promotionis ordinem, eiusque per saltum factam turbationem, de sumtibus quædam annectenda sunt, quos in honores adqvistos promotorum nomine alii fecerunt. Equidem hos de honoribus, per gradus impetratis, repeti posse actione negotiorum gestorum, dubio caret. Ita enim statuit Ulpianus in *L. 45. ff. de N. G.* his verbis: *Sumtus honeste ad honores per gradus pertinentes facti actione negotiorum gestorum peti possunt.* Nos vero arbitramur eadem decisione non excludi etiam sumtus pro illis impensi, qui per saltum promoti sunt, modo per extraordinaria dona et præclara virtutum merita tanto honore se dignos reddiderint *vid. S. 4.* ipsæque expensæ pro loci consuetudine honeste

neſte datæ fuerint. Vnde diſſenſus B. Brunnemanni in *Comment. ad b. L.* nos minime ferit, cum de illis loqvatur, qui honore indigni per ſaltum aſcenderunt, aliorumqve impenſis in ambitione ſua adiuti ac confirmati fuerunt. Nam criminis ſocii purantur, qui ære ſuo alios in ambitus crimine ſublevant. Gratis quoqve Gothofredus in *not. ad b. L.* opponit, quod non poſſint peti, quia ſumtus in honores prohibentur *L. un. ff. ad L. Iul. ambit.* Verum hæc Lex illos tangit, qui non palam, quod licebat, ſed clam, corruptis ſuffragiis, et captata populi aura honores ambiabant. Cum igitur non amplius per ſuffragia populi eligantur magiſtratus, ut in ſtatu Democratico uſu venit, ſed a Principe, ſummo honorum diſpenſatore, vel per ſe, vel per alios iſti deferantur, Lex ad Germanorum mores ea ex parte non accommodanda eſt. Præterea non pugnat cum honeſtate, etiam in honorum conſecutione aliquid ſantum inſumere. Quod tamen non tam propter honores iuſtos, quam propter labores exantlatos, aliaqve in honoribus conferendis ſolennia requiritur. Iuxta illud Germanorum: *Zu Ehren ſoll mann nichts ſparen.* Quare ſingula, quæ hic erogantur, non ſunt honorum merces, ſed laborum ac operarum præmium, & gratam erga conferentem animi declarationem in ſe comprehendunt.

§. II.

Cum promotionibus per ſaltum aliquam ſimilitudinem habet adpellatio per ſaltum, cuius obiter hic mentionem faciemus. Hæc evenit, quando non ad proxime ſuperiorem, uti præcipit *L. 1. §. 3. ff. de adpell. Nov. XXIII. cap. 4.* ſed iudice medio plane omiſſo, ſtatim ad ſupremum inſtituitur. Quamvis enim Mynſingerus *Cent. I. O. 67.* ſibi perſvadeat, talem adpellationem valere, ſi nihil ab adverſa parte opponatur, quod videantur partes conſentire, et iuriſdictionem prorogare. Nihilominus, ut taceamus, quod maxime adpellantium interſit, ne, dum forſan a ſupremo iudice ferant deteriorem ſententiam, ab omni adpellationis ulterius ſint excluſi auxilio, ideo valere nequit cuiusmodi adpellatio, per ſaltum facta, quia fit iure prohibente, per *L. 21. §. 1. ff. de adpell.* item per *Ord. Cammeral. P. 2. T. 29.* *Es ſoll keine adpellation an dem Râyſer*

14 CAP. II. DE PROMOTIONIBVS PER SALTVM

fertlichen Cammer-Verichte angenommen werden/die nicht *gradatim* geschehen. Sed quod contra leges fit, ipso iure nullum esse, patet ex *L. 5. C. de LL.* Accedit, quod iudicum iurisdictiones confundat, contra *L. 4. C. de iurisdic.* Vnde eo casu adpellatio ad iudicem immediatum remitti debet, *cap. 66. X. de adpell. DN. de Lyncker in Decis. 890.* Quibus tamen non obstantibus, aliquot casus etiamnum excipiuntur, in quibus adpellatio per saltum omnino recipitur, quorum (1) si medius iudex adpellanti manifeste ius denegeret (2) si suspectus in causa sit (3) si quis ex iusta causa non possit, aut nolit iudex esse. *Gailius l. 0. 119. Mevius in P 3. Dec. 384.* Satis de adpellatione per saltum diximus. Ex diverticulo reversi in viam, nunc promotiones per saltum secundum diversos Reipublicæ status prosequemur.

CAPVT. II.

De

PROMOTIONIBVS PER SALTVM
IN STATV ECCLESIASTICO.

Summaria.

Connexio §. 1. Rationes adducuntur, cur in promotionibus per saltum a statu Ecclesiastico initium fiat, cum descriptione §. 2. Divisio ratione ordinum et ætatis §. 3. Species facti ex cap. un. eruitur §. 4. Ordines septem in hac promotione per saltum iure Canonico presupponuntur §. 5. Navi horum ordinum insigniores. Q. An Episcopatus sit ordo? Notatur *Ledesma* et *Diana* §. 5. Discrimen Episcoporum et Presbyterorum in Primitiva Ecclesia ignotum fuit, in Pontificia demum introducendum. §. 6. Modus promovendi secundum singulos ordines indicatur. Exemplum de hodierno Pontifice *Clemente XI.* Episcopi gradum ante papalem coronationem assumente. Rationes eius §. 7. Ordinum origo male ex Apostolorum canonibus, rectius ex constitutione *Cati* repetitur, qui etiam primas promotiones per saltum prohibuit §. 8. Rationes

nes prohibendi sunt (1) ab humilitatis studio (2) a gravitate muneris in superiore ordine suscipiendi (3) ab incommodis §. 9. Refutatur Gonzalez, qui rationem prohibendi petit a comparatione hierarchia celestis §. 10. De pena per saltum promotorum agitur. Q. An illi absolute irregulares fiant? §. 11. De pena huius dispensatione ad mentem Concilii Tridentini §. 12. Facilitas dispensandi variis distinctionibus temperatur a Pontificis §. 13. Q. An detur dispensatio tacita in impedimento Canonico? §. 14. De promotionibus per saltum tam propter casum necessitatis, quam propter extraordinarias mentis dotes exceptis, §. 15. Altera promotionis per saltum species intuitu etatis. Exemplum de Leone X. sacro Cardinali anno Octavo. ii. de Archiepiscopo quingvenni §. 16. De etate, cuiusque ordinis propria. Differentia hac in re Iuris civilis et Canonici. Determinatio eius secundum Concilium Trident. §. 17. De etate Episcopi. Ratio Canonistarum examinatur, praxi primitiva Ecclesie contraria esse demonstratur. S. Ignatii testimonium. De pena promotorum per saltum ratione etatis §. 18. Ratio vera de etate Episcopi tricennali adfertur. Imperatoris Iustiniiani consensus §. 19. De etate Pontificis legitima. Ferdinandi a Castro Palao sententia expenditur. §. 20. Remedium restitutionis Ecclesie concessum, si minus iusta etate sit ei profectus. §. 25. De Promotionibus per saltum inter Protestantes. Lutheri sententia laudatur. §. 26. De legitima etate non negligenda in officiis superioribus Ecclesie Evangelica. Sententia Tarnovii eligitur, §. 27.

§. I.

Nemo cruditorum negat, concinnam cuiusque argumenti declarationem duabus absolvi partibus: una generali; altera specialis: illa viam futuro parat operi; hæc substantiam ipsius negotii aggreditur. Recepto huic mori nos quoque obtemperavimus, atque hæcenus de promotionibus per saltum generatim disseruimus. Nunc postulat ordo, ut varias eius promotionis differentias adornemus. Ne vero temere ac cæco impetu illa tractatio excurrat, hos limites eidem circumscribemus. Primo in statu Ecclesiastico tales promotiones expendere animi pro-

positum est, quem in finem *cap. un. X. de Clerico per saltum promoti* præscripsimus, Deinde mores in deferendis honoribus, quantum ad Republicanam litterariam attinet, breviter delibabimus. Tum in statu civili, quid obtineat circa hoc promovendi genus, five ex historia Romana, five ex legibus ipsis, ostendemus. Porro in statu militari de his solliciti erimus. Denique easdem promotiones, quatenus statum privatum quoque tangunt, pro temporis ratione perlustrabimus.

§. 2.

Ab Ecclesiastico statu fecimus initium, tum *κατ' ἀνθρώπων*, quia inter Pontificios, quorum Canonico iuri hic operam navamus, clericorum ordo reliquis in Republica præfertur; tum *κατ' ἀνάγκην*, quia tanto conspectiora sunt clericorum vitia, quanto uberiora virtutum exempla edere debent. Vbi igitur gravius instat periculum, ibi prius consulendum est. Ipsa autem promotio per saltum accidit, cum quis, omisso ordine medio, statim ab inferiore ad superiorem ascendit, aut nondum adqvifita ætate satis idonea in functionem Ecclesiasticam ingreditur.

§. 3.

Duplex enim per saltum promotio secundum *cit. cap. un.* esse videtur: una ratione ordinum; altera ratione ætatis, in promovendo necessaria. Quarum illa l. c. ex professo traditur; hæc tantum obiter indigitatur, nempe his verbis: *infra annos discretionis*. Vtraque vero ita comparata est, ut uberiorem disceptationem mereatur.

§. 4.

Vnde ad facti circumstantias advertimus mentem nostram, quas ipsum capitulum copiosius, quam certius nobis suppeditat de promotione per saltum, ratione ordinum eveniente. Erat tempore Innocentii III. Pontificis aliquis subdiaconus in Episcopatu five Olmicensi, five Bononiensi, five Coloniensi, de quo Criticis in posterum certare permittimus, qui, prætermisso diaconatus ordine, in Presbyterum magis per negligentiam, quam per superbiam promotus fuit, quem casum Pontifici Episcopus istius dioeceseos proposuit, & ab eodem responsum accepit, ut omissum duntaxat

taxat ordinem suppleret, ac cum promotō, iniuncta saltim pœnitentia, in reliquis dispensaret.

§. 5.

Cognita facti specie, ad ordines ipsos pergimus, quorum respectu saltum promoti committunt. Pontificii septem illorum recensent in *Can. a Subdiacono. 7. dist. 93.* Tales sunt 1. Ostiariorum, qui sacram adem aperiunt et claudunt. 2. Lectorum, qui in templo sacram scripturam prælegunt. 3. Exorcistarum, qui dæmones eiiciunt. 4. Acoluthorum, qui hodie in Ecclesia Romana cum cereo accenso, sequuntur Diaconum ad locum Evangelii, urceolos et ampullas ad sacrificium præparant, ut subdiacono porrigant. 5. Subdiaconorum, qui rationes reddunt de bonis Ecclesiæ acceptis vel impensis. 6. Diaconorum, qui assistunt sacerdotibus & ministrant in omnibus, quæ peraguntur in sacramentis Christi. 7. Presbyterorum, qui corpus et sanguinem Christi consecrant, infantibus baptizant, orationes dicunt, aliaque sacra negotia perficiunt. De quibus singulis lectu dignissimus est. *can. 1. dist. 25.*

§. 6.

Multi quidem sunt dictorum ordinum navi, quos in præsentia abstergere, nobis haut vacat. Insigniores tamen non prætereundos esse censuimus, quod faciunt ad excusandam promotionem per saltum, ne opus sit, illum ordinem recipere, quem non est necessarium exercere. Est autem unus de eiectione dæmonum per exorcistas; alter de discrimine Presbyterorum & Episcoporum. Sicut illam tot superstitione cærimoniarum dudum prudentioribus reddiderunt suspectam; ita hoc primitiva Ecclesia, cuius præ cæteris sectatores videri volunt Pontificii, plane ignoravit. Quæ, licet Theologis explicanda relinquamus; nihilominus ad sensum iuris Canonici reduxisse, æquum erat. In primis ut conste, quam otiosa sit Canonistarum et Moralistarum disputatio de Episcopatu, an sit ordo? quod multis rationibus negat Bartholomæus de Ledesma in *Tr. de Sacram. Ordin. dub. 5. 6. 9. et 10.* eumque secutus Antonius Diana *T. IV. Tr. 8. Resol. 1.* sibi metuentes, ne octavum ordinem adserere debeant: cum tamen scire potuissent, Episcopi officium non honoris, sed operis esse, si ad mores puriores Eccle-

18 CAP. II. DE PROMOTIONIBUS PER SALTVM

siã primitivã comparetur. Sed Pontificii Episcopatum, tamquam summum sacerdotii gradum, genere eundem; attamen specie a Presbyteris distinctum respiciunt, eo quod Episcopatus ad plura se extendat, et potestatem iurisdictionis ac ordinis comprehendat, adeo, ut facultatem habeat confirmandi, et ordines sacros conferendi, quam in Presbyteris non agnoscunt, et coque ex sua ordinatione peculiarem quandam spiritualem potestatem ac proinde novum characterem accipiat. vid. Bellarminus *de Sacr. Ordin. Lib. 1. c. 5.*

§. 7.

His vero nævis nihil obstantibus, Pontificii antiquum suum promovendi morem retinent. Qui enim vult esse Episcopus, debet primum esse Ostiarius, deinde Lector, postea Exorcista, inde Acoluthus, demum Subdiaconus, deinde Diaconus, postea Presbyter, et exinde, si meretur, Episcopus ordinatur. *can. 1. dist. 77.* Notiora autem hæc sunt, quam ut exemplis pluribus illustrari debeant, quorum copia fere nos obruit. Unde recentiori saltim indulgere, consultum ducimus. Idque in capite Ecclesie Romanæ accidit anno MDCC. d. XXX, Novembr, Pontifice Clemente XI, ut ut iam electus esset ad Pontificatum, tamen singulari ritu, antequam coronaretur, in Episcopum ordinari voluit. Nondum enim ea qualitate ordinis insignitus erat, nec Papatus, iuxta ac Archiepiscopatus, possunt intelligi sine Episcopatu, utpote quem intrinsicè includunt, licet alias multa superaddant. vid. *can. 4. dist. 79.* Accedebat etiam hoc, quod Pontifex alios Episcopos constituere, vel consveto Papalis dignitatis titulo Episcopi uti non potuisset, nisi ipse Episcopus fuisset.

§. 8.

Antequam pergamus ad alia, de inventore illorum graduum, per quos clerici promoventur, adhuc dicendum est. Sunt, qui ex Apostolorum *can. 80.* eundem divinare satagunt. Verum operæ perdunt pretium, tum quia spurios esse hos canones dudum eruditi probaverunt, Balthasar Meisnerus in *Tr. de LL. lib. 4. sect. 2. qv. 5.* Balthasar Bebelius in *Antiqv. Eccles. T. 1. p. 324. seqq.* Joachimus Zentgravius in *summa iuris divini subsect. 3. p. 220. seqq.*

tum

tum quia citatus canon non probat illos promotionum ordines, sed tantum vetat neophytum in Episcopum vel sacerdotem repente ordinare. Ideoque plus erit in conclusione, quam in præmissis: Neophytus statim Episcopus ordinandus non est; Ergo clerici gradatim, servata singulorum ordinum ferie, ad Episcopatum evehendi sunt. Tutius itaque procedunt, qui Caium Pontificem huius instituti auctorem tradiderunt, teste Baronio *ad ann. 296. n. 2.* a quo tempore gradatim per minores ordines ad maiores clerici ascenderunt, ac promotiones per saltum interdictæ fuerunt. *can. 5. dist. 51. can. 1. dist. 52. can. 2. dist. 59. can. 1. seqq. dist. 60. can. 3. dist. 77.*

§. 9.

Rationes, quæ tot Pontifices, Cæii successores, eo perduxerunt, ut promotiones per saltum prohiberent, inventu non sunt difficiles. Quarum (1) ab humilitatis studio, quod clericis quam commendatissimum esse debet. Docere enim factis, sola est norma doctrinæ. Vnde si humilitatem commendent, ipsi vero per saltum evehuntur, quid agunt aliud, quam ut auditores suos instruant, quomodo ipsos condemnare debeant. Huc enim collineant verba *cit. can. 2. dist. 58. Advescat in Domini castris, in lectorem primitus gradum divini rudimenta servitii, nec illi vile sit exorsum, acoluthum, subdiaconum, diaconum per ordinem fieri: nec hoc saltu, sed statutis maiorum ordinatione temporibus.* (2) a gravitate muneris in superiore ordine suscipiendi, cui ferendo esse nequeunt, nisi quorum omnis ætas a puerilibus exordiis usque ad propeiores annos, per disciplinæ Ecclesiasticæ stipendia cucurrisset: ut unicuique testimonium vita præberet, nec posset de eius promotione dubitari, cui pro laboribus multis, moribus castis, actibus strenuis, celsioris loci premium deberetur, uti præclare sancit Leo I. *in can. 5. dist. 61.* et Imperator Iustinianus *in Novell. VI. cap. 1. §. 2.* aliam ordinationem imaginariam adpellat. Idem quoque ex Nazianzeno (*in Oratione de laudibus Athanasii*) *Novell. CXXXVII. cap. 1.* Cum nihil antea ad sacerdotium attulerint, simul discipuli et magistri designantur, et prius quam purgantur, ipsi purgant. *Hæri sacrorum directores, hodie sacerdotes, hæri a sacris alieni, hodie sacrorum Principes: Veterani mali-*

20 CAP. II. DE PROMOTIONIBVS PER SALTVM

malitia, tyrones pietate. (3) ab absurdis, quæ promotiones per saltum sequuntur; *ut imperiti magistris, novi antiquis, et rudes præferantur emeritis.* Idem Leo in *can. 8. dist. 61.* Sed in magistrum adsumi non debuit, qui formam discipuli non adsumsit, nec præficiendus, qui subesse non novit, *cap. 49. X. de elect. et elect. potest.* Magna igitur arrogantia et impudentia eius esse videtur, qui neglectis officiorum gradibus in cœlesti militia, *statim dux esse, antequam tyro: et prius docere, quam discere desiderat. cit. can. 2. dist. 58.*

§ 10.

Quibus probe intellectis non opus erit, ut decidendi rationem, quam Emanuel Gonzalez in *Comment. ad Decretal. cap. un. de cler. per salt prom. n. 5.* operose adfert, nostris inferamus. Ideo enim ordinationes per saltum prohibitas esse ab Ecclesia, existimat, quoniam ordo, qui servatur in hominibus, ut in cœlesti hierarchia provehantur, idem servandus videtur, ut in Ecclesiastica proficiant. Si quidem tota hæc sententia, quam de hierarchiis sive ordinibus cœlestibus Pontificii propugnant, falsis ac dubiis hypothesebus superstructa est, quæ non possunt non in petitionem principii abire. Quamvis igitur, ordinem esse inter angelos et beatos, non diffiteamur; tamen quis, qualis & quantus ille sit adferere, satis temerarium putamus adversus Pontificios. Præsentissimum enim erroris periculum adeunt, cum, nullo cognoscendi principio ipsis suppetente, nihilominus ex illis hierarchiis cœlestibus multa decidere conantur. Sane nec detorta in alienum sensum Scripturæ s. loca, aut commentitii alicuius Dionysii liber de *Hierarchiis cœlestibus*, multo minus Clementis Alexandri testimonium *lib. 6. Stromat. p. 667.* tantam controversiam componere possunt. Quem admodum vero Pontificii, dictis Scripturæ abutentes, impietatis; ita Gonzalez in his testibus, non uno errore convictis, adque scens, vanitatis notam merentur. Remedia enim imperfectionum sunt supra dicti ordines Ecclesiastici, uti §. 9. demonstravimus. Ergo in hierarchia cœlesti, neque inter angelos, neque inter beatos, inveniri ea ratione possunt, quorum perfectissimum statum esse, ipsimet Pontificii largiuntur. Sed ponamus, comparationem inter hierarchiam cœlestem et Ecclesiasticam valere; nihilo tamen se-

cuius

cius Gonzalez cum asseclis suis causa cadet. Tres enim dantur Angelorum hierarchia, in quibus novem constituuntur ordines, uti Dionysius *l. c. cap. 6. et 10.* ostendit ac novissime Burchardus a S. Mathæo in *Tr. de Angelorum custod. qv. 23.* hanc concordem esse Theologorum Pontificiorum sententiam statuit. Quare clericis inter Pontificios non amplius septem, sed octo aut novem ordines observandi sunt, ne per saltum promoveantur. Id quod aperte contradicit tam iuri Canonico, *vid. §. 5. & 7.* quam Canonistarum sententia, qui ne octavum ordinem adsumere cogentur, episcopatum excludere voluerunt, *vid. §. 6.* Tantos errorum scrupulos dubio procul prævidit Hieronymus Bravo Dominicanus, qui relatione Petri Suavis in *Histor. Concil. Trident. Lib. 7. adseruit: Ecclesiam transitum hunc per omnes ordines ad sacerdotium non alio sine constituisse, nisi ad homines humiliandos.*

§. II.

Post varias ambages, quas ordinum clericalium enumeratio nobis peperit, pœna quoque per saltum promotorum subiicienda est. Cuius æstimationem petimus ex modo delinquendi. Etenim ita promoti omiserunt ordines intermedios, aut per negligentiam, aut per superbiam: illo casu suscepti ordinis suspensione et remissione ad gradus omisos *cit. cap. un. can. un. dist. 52.* hoc autem irregularitate puniuntur, quam aliqui cum Ludovico Engelio in *Colleg. Iur. Can. c. 1. p. 1024.* et Martino Bonacina *de Censur. Disp. 7. qv. 3.* tantum ad ordinem illum, qui per saltum obtentus est, restringunt: ea tamen differentia, ut *dolo* promoti, *ipso iure*; *culpa vero evekti*, per *sententiam iudicis*, irregulares fiant. Idque hoc demum casu, si in ordine suscepto, vel in illo, quem suscipere omiserunt, ministraverint, uti limitant Augustinus Barbosa *ad cit. cap. no. 5.* Gregorius de Valentia *Lib. 4. D. 3. qv. 19. punct. 3.* Andreas Vallenfis in *Paratir. Iur. Can. ad b. l. n. 1. seq.* A quibus recte videtur discedere Arnoldus Corvinus in *Inst. I. Can. Lib. 1. T. 25. §. 28.* qui, taliter promotum absolute irregularem fieri, contendit, ut ab Ecclesia abiici debeat, nec amplius ordinari possit. Quam pœnam in primitiva Ecclesia usitatam fuisse, luculentissime testatur antiquus scriptor, Regino Prumiensis de *Disciplina Ecclesiastica*

22 CAP. II. DE PROMOTIONIBVS PER SALTVM

astica veterum Lib. 1. c. 434. de ambitu clericorum: Qui per ambitionem, ait, maiorem dignitatem appetiuit, et illam perdat, quam tenuit, et illam nequaquam obtineat, quam usurpare tentauit.

§. 12.

Verum ab eo tempore, quo Concilium Tridentinum *Sess. 23. de reform. c. 14. inf.* Episcopis permisit cum promotis per saltum dispensare, nimia & enixa septem illorum ordinum obseruantia, pæne in ludibrium conversa est. Quis enim adeo hospes est Pontificiæ praxeos, quam Franciscus Duarenus *Lib. 1. de Sacr. Eccles. ministr. cap. 16.* prodidit, quod illa ascensio per gradus ad Episcopatum inter Pontificios observetur dicis gratia, nec sine insigni fraude, ut paucis diebus omnes gradus absolvere possint. Gemina his tradiderunt B. Martinus Chemnitius *in Exam. Concil. Trid. P. 2. c. 2.* B. Ziglerus *ad Lancellotr. Lib. 1. T. 23. §. 1.* Qui peruersi Pontificiorum mores in potestatem suam redegerunt sacros canones, quibus modo quinquennii interstitium inter subdiaconatum et diaconatum, nec non inter ipsum diaconatum et Presbyteriatum requirebatur *can. 2. dist. 77.* modo annum spatium a postremo gradu minorum ordinum præscribitur a Concilio Tridentino *Sess. 23. de reform. c. 11.* Hinc Petrus Navarrus *in Manual. confess. c. XV. n. 71.* qui paullo ante negauerat ordines minores non posse conferri una die, mox sententiam suam mitigat hac limitatione, nisi Papæ dispensatio aut consuetudo adsit.

§. 13.

Ne tamen per dispensandi facilitatem circa promotos per saltum Pontificii laxare fræna disciplinae Ecclesiasticæ videantur, multis distinctionibus illam excusare, pro viribus suis conantur. Distinguunt primo inter promotionem per saltum *occuliam & manifestam*: in illa, non æque in hac dispensationem concedunt: Eamque non solum, si promotus fuerit per saltum omisso aliquo sacrorum ordinum, sed etiam omisis minoribus, aut uno eorum, vel etiam omisa prima tonsura. Deinde Episcopum dispensantem iubent, probe attendere, an per saltum promotus in ordine suscepto *ministraverit*, nec ne? Adeo, ut hoc, non illo casu delicti sui veniam consequatur, ceu probant ex Concilio Trident. *Sess. 13. de reform.*

reform. c. 14. Jacobus Menochius *de A. J. Q. cas. 564* Andreas Val-
 lensis *l. c. n. 1. cir. f.* Denique reperit, si pra a nobis inculcatam,
 divisionem inter promotionem per superbiam, & per ignorantiam
 susceptam. Hinc tradunt, cum quis scienter se fecerit ordinari
 per saltum, impellente ipsum ambitione, deponi omnino debeat,
 nec cum eo dispensari, vel non facile, & quidem per summum Pon-
 tificem, non per Episcopum. Sed non aliter, quod de Pontificis
 dispensatione dictum, a Vallensi admittitur, quam si saltus comis-
 sus sit in ordine quodam superiore, crimen sit notorium, ac pro-
 motus in illo ordine aliquamdiu ministraverit. vid. Concil. Tri-
 dent. *Sess. 24. de reform. c. 6. et Sess. 25. de reform. c. 14.* Dⁿ. de Lyn-
 cker in *Analect. ad Dess. qv. 2.*

§. 14.

De temporum vero intervallis, quae ab uno ordine ad alium
 desiderantur, quin liberam dispensandi facultatem Episcopus ha-
 beat in promotionibus clericorum, nullum inter Canonistas dubi-
 um est, modo ea expendantur, quae §. II. disseruimus. Si enim
 nondum elapsum esse tempus, sciens Episcopus aliquem promovit,
 tacite cum promotio dispensasse videtur Simoni Maiolo in *Tr. de*
irregularit. l. 3. c. 24. n. 14. Cum omne impedimentum canoni-
 cum, quod est in potestate Episcopi dispensandum, semper dica-
 tur dispensari, si Episcopus sciens promoveat.

§. 15.

Quae igitur huc usque tradidimus de repetitione praetermissi
 ordinis, neque *cap. 9. X. de stat. et qualit.* neque exempla eorum
 tollunt, qui vel cum Ambrosio adhuc catechumeni in Episcopos
 evecti, ceu de semetipso testatur in *L. X. ep. 82.* vel a lectoratu ad
 ad Diaconatum transferuntur, prout de Ioanne Cabilonensi Epi-
 scopo refert Sidonius *L. 4. ep. 25.* vel ab exorcista facti sunt sacer-
 dotes cum Felice, de quo Paulinus *natal. 4.* Ut aliorum hic menti-
 onem non iniiciamus, qui per saltum promoti esse passim legun-
 tur. De iure enim, non de factis solliciti sumus. Cum multa, sive
 per necessitatem, sive ex quacunque causa, contra regulam gesta,
 quae in consequentiam trahere vetat *can. 1. dist. 48.* Quamdiu nec-
 cessitas erat, ordinationes ita suscipere, tamdiu per saltum ascen-
 dere

24 CAP. II. DE PROMOTIONIBVS PER SALTVM

dere crimen non erat. Hinc constat, Nectarium nondum baptizatum, tamen electum esse Episcopum Constantinopolitanum ut habet Nicephorus *L. 12. cap. 12.* Accedit, quod eo tempore per Ecclesie consuetudinem receptum fuit, magis animi dotes, quam ordines promovendi attendere.

§. 16.

Altera nunc sequitur promotio per saltum, quam respectu ætatis incurrit, qui in idoneos profus adolescentes, et tantum non pueros Ecclesie præfecerunt. Sic Leonem X. Pontificem, alias Jo. de Medices adpellatum, exemplo nunquam audito, anno ætatis suæ octavo Cardinalem creatum esse, testis est Varelasmus in *Histor. Florent. L. 3. p. 151.* Similiter puerum nondum quinvennem aliquando Remensem electum fuisse Archiepiscopum, conqueritur ipse Baronius *ad ann. 925. n. 9.* ut plures taceamus.

§. 17.

Consultum itaque arbitramur, tempus, suscipiendo ordini destinatum, ex ipsis iurium fontibus derivare. Divortium vero hic nascitur inter ius civile et Canonicum: quorum illud non admittit Lectorem, nisi octodecim annos minimum natus sit: neque Diaconum aut Subdiaconum, qui minor viginti quinque annis existat: neque Presbyterum, qui trigesimum quintum annum non attingit, recipit, *Novell. CXXIII. cap. 13.* At ius Canonicum aliter annorum definitionem instituit, ut Presbyter viginti quinque annorum: Diaconus viginti, et subdiaconus octodecim ordinetur. *Clement. sin. cap. 3. de ætat. et qualit.* Quam ætatem rursus Concilium Tridentinum auxit in *Sess. 23. de reform. c. 12.* requirens in Subdiacono annum vigesimum secundum, in Diacono annum vigesimum tertium, in Presbytero Clementi subscribit.

§. 18.

In ætate tamen Episcopi definienda Imperatori cum Pontifice fere convenit: quorum uterque trigesimum annum exigit, etsi Imperator adhuc quinque annos addiderit *Novell. cit. cap. 1. §. 1. cap. 7. X. de Elect. & Elect. potest.* Verum ratio illa, quam Canonistæ urgent circa istius anni electionem parum concludit. Hanc enim petunt ex *can. 4. dist. 78.* quia *Dominus noster Iesus Christus trigesimo*

28esimo anno baptizatus est et tunc predicavit. Sed certum est saniorum Theologorum consensu Salvatorem suo exemplo ea in re nonnullisse certam præscribere regulam, vel definitum annorum numerum in eligendis ad ministerium Ecclesiasticum personis determinare. Neque Apostolus in formula, secundum quam eligendi sunt ministri, ullam certæ ætatis mentionem fecit: qui tamen nullam qualitatem, quam officii ratio desiderabat, silentio præterivit. Quod autem non narratur, cum narrari maxime attineat, id nec factum, nec observatum necessarium, censendum est. Unde quod alias de moralibus dici solet, in sacro hoc ætatis negotio locum quoque habebit, non consistere illam in puncto, sed habere suam quandam latitudinem. Luculentum nobis suppetit exemplum in Timotheo, quod venerandi Theologi nostri commendant ex 1. Tim. IV. 12. In primitiva enim Ecclesia non infreqvens fuit, admittere eos, qui veræ pietatis documenta præstiterunt, et Christiana sua prudentia ætatis defectum suppleverunt. Ad quos respexit S. Ignatius in Epist. ad Magnesios: ουχ οι πολυχρόνιοι εισι σοφοι, εδδ οι γεροντες επισαντας συνεσω. αλλά πνεύμα εστι εν βροτοις. E contrario illi reiiciebantur, qui ad Ecclesiastica munera ac dignitates sine suffragatione meritorum pervenire voluerunt, quos ambitus criminis notari oportuit. De quibus Antonius Diana T. V. Tr. 2. Resol. 42 §. ult. tradit, quod per saltum ordinati sint, qui ante legitimam ætatem ordinem impetraverunt, nec privilegio canonis ac fori gaudeant, quia delinqunt in legem Ecclesiæ, non ergo debent lege Ecclesiæ iuari.

§. 19.

Vera autem ratio hæc esse videtur, quia ætas triginta annorum solida ac perfecta prudentiæ esse creditur. Atqui Episcopus debet esse vir perfectus, cum characteris ei perfectio conferatur Albertus Trot de perfectione clericorum Lib. 1. cap. X. Ars enim artium est animarum regimen cap. 12. X. de ætat. et qualit. Unde Episcopus instructus sit virtutibus, quas eius flagitat munus, quo minus sancte servato, tot perdere, quam lucrifacere cælo potest animas. Neque hic Imperator Iustinianus dissentit in Nov. CXXIII. cap. 12. qui nullum vult fieri clericum, nisi doctum recte fidei, vire

D

que

que honesta sit. Adeo tenax sententiæ suæ, ut Diaconorum, Cantorum et Lectorum ordine eos carere iubeat, qui litterarum ignari sint. *Novell. VI, cap. 4.*

§. 20.

Neque minorem 30 annis ætatem in summo Pontifice requirit Augustinus Barbosa *de un. Iur. Eccles. L. 1. c. 1. n. 93.* Jo. Azorius *T. 2. Inst. Moral. L. 6. cap. 5. qv. 17.* Quos recte deserit Ferdinandus a Castro Palao *T. 2. Tr. 13. D. 4. Punct. 3. n. 1.* atque negat, quod nulla pro summo Pontifice a iure canonico determinari ætas possit, sed eo ipso, quo a duabus partibus Cardinalium electus fuerit, qui alias aptus ad gubernandam Ecclesiam, tunc electionem ut validam persistere. Cuius sententiam iuri Papali conformiorem esse iudicamus, quia LL. annales sunt positiva, quibus maximum Ecclesiæ præfulem subiicere, ab omni ratione alienum foret, nec levem superioritati eius Ecclesiastica iniuriam inferret. Quamquam non dubitemus, per *spontaneam subiectionem* legibus quoque suis Pontificem vivere, ne per saltum promotus esse arguatur, uti supra novissimum exemplum dedimus.

§. 21.

Ætatem vero hanc probare debet is, qui se in ea fundat sive agendo sive excipiendo *L. 13. ff. de probat.* ideo, qui dicit clericum promotum non habere ætatem legitimam, hoc probare tenetur. *L. 43. ff. de min.* Et quia nonnisi idoneis munera Ecclesiæ conferri debent, hoc est iis, quos boni mores, præstans eruditio, legitima iustaque ætas, præcedens ordo, probata nativitas commendat *cap. 7. X. de elect. et elect. potest. cap. 14. X. de temp. ord.* Hinc impubere ordinato Ecclesiam extraordinario restitutionis remedio adiuvandam esse, multis, in utramque partem excusis, argumentis concludit Rosfredus *ad Clem. 1. de ætat. et qualit.* quia Ecclesiæ, debet provideri de persona; non personæ de Ecclesiâ.

§. 22.

Quamquam in Protestantium Ecclesiâ isti ordines, quibus Pontificii nimium indulgent, minus sint recepti; propterea tamen functiones in ea non sine ordine conferendæ, aut facile conceden-

cedendum erit, quo imperiti peritioribus, aut iuniores senioribus præferantur. Ita enim exigit ipsa corporis Ecclesiastici compages, quæ in debita membrorum ac munerum proportione conferatur. Vnde limites posuerunt sacræ litteræ, quarum ductu promotionem in Ecclesia subeuntes, non per saltum, sed gradatim e-
 vecti esse videntur. Pace Venerandorum Theologorum nobis hæc saltem adferre liceat, quæ privato cuiusque studio perlegenda relinqvimus 1. Cor. XII. 28. 29. 30. Eph IV n. Philipp. I. 1. 1. Tim. III. 2. 8. Tit. I. 7. Ex quibus manifestum, uti Deus est auctor boni ordinis, ita officia Ecclesiastica nolle, nisi iusto ordine ad singulos pervenire. Quem S. Basiliius in Psalm. 33. egregie adumbravit: *Quidam, ait, in Ecclesia sunt velut oculi, ut seniores; quidam velut lingua, ut Pastores; alii velut manus, ut Diaconi; alii velut pedes, ut qui vilioribus Ecclesie ministeriis servant.* Graviter itaque Ecclesie ordinem turbant, qui neglecto inferiore officio, e. g. Diaconatus, ad superius, uti Pasto-
 ratus est, inausulto sæpe consilio adspirant. Neque enim gubernatorum locus ei tradendus, qui prius remum tenere non didicit. *can. 7. dist. 40.* Ingemiscit super his, per saltum in Ecclesia promotis, pientissimus Ictus Brunnemann. in *Comment. ad L. II. ff. de mun. et honor. Uinam*, inquit, *hoc in Ecclesiis nostris observaretur, nec Superintendentes ac Inspectores, ex Academiis vocarentur iuvenes, præponendi iis, a quibus veram praxin Theologicam addiscere debeant.* *conf. Idem in Iur. Ecclesiast. L. I. cap. V. §. XI. ibique Illustr. Dn. Stryckius in not.* Sed quotusquisque Candidatorum est, quam primum relatus in numerum, quin sollicitè quærat de opimo sacerdotio, wo ein guter Dienst sey / contra quos præclare strinxit calamum B. Fritschius in *Iur. Ecclesiast. O. XIII.* Verum non erit, quod in posterum metumamus de promotionibus per saltum in Ecclesiis nostris, modo omnes saluberrimam hanc constitutionem sequantur, de qua nobis gratulari possumus in Ducatu Magdeburgico iuxta *Ordinat. Ecclesiast. cap. XIV. §. 15.* Die Penigen / so allererst von Uns verständig kommen / als welchen die ritus Ecclesie noch wenig bekant / in denen Städten zu keinem Pastorat oder Pfarr Dienst sollen gebraucht werden / biß sie eine Zeitlang in Schulen gear-
 beitet

beitet / oder eine Capellan Stelle versorget haben. Atque hoc consilium Lutherus, restaurator ut religionis puræ; ita conservator boni ordinis, ipse suppeditavit: Ich wolte / daß keiner zu einem Predig. Ambt erwehlet würde / er wäre dann zuvor Schulmeister gewesen. Nam scholæ sunt Ecclesiæ seminaria. Quare indignus Ecclesiastico videretur, qui scholasticum officium obire detrectat. Et quamvis interdum ambitu quæsitæ officia, moribus atque artibus non offendant; ipsius tamen initii sui exemplo perniciofa sunt, difficileque est, ut bono peragantur exitu, quæ malo inchoata sunt præsidio. *can. 5. dist. 61.*

§. 23.

Equidem sunt, qui illas promotiones per saltum, sive ratione officii ipsius, sive ratione ætatis accidant, inter Protestantes hinc excusant quod superiorum arbitrio instituantur, quorum coniungatur dispensatio, ut valeant. B. DN. Linck. in *Comment. ad Decretal. cit. cap. un. §. 2.* Fatemur leges annales esse positivas, adeoque dispensationi subiectas. Verum in præsentî non de annis solum, sed de personæ meritis ac donis ministrantibus, quibus Ecclesiæ minister instructus esse debet, potissimum agitur. vid. Paulus Tarnovius in *Tr. de ministr. Ecclesiast. L. 1. cap. 23. qu. 1.* Et sane horum defectum non dispensatio, sed sola exercitatio in sacris negotiis supplere potest. Si itaque dispensetur a summa potestate propter singularem personæ aptitudinem atque dona eximia, nihil repugnamus, sed lubenter consentimus, utpote qui non ex annis, sed ex meritis idoneum æstimandum esse ministrum Ecclesiæ, iudicamus e S. Cypriano *ep. 33.* In qua sententia nos magis magisque confirmat supra adducta Ordinatio. *Ecclesiast. cap. 14. §. 16.* his verbis: Es wäre denn Sache / daß sich eine solche Person in Predigen fleißig geübet / oder dermassen geschicket / erfahren / und mit Gaben ausgerüstet befunden würde / daß sie zur Pfarre wohl tüchtig und derselben würdig. Dispensatio enim ut in omni lege, ita præceteris in Ecclesiastica non faciendæ est, nisi causa subit probabilis. Hugo Grotius de *J. b. ep. L. 2. c. XX. §. XXIV. n. 2.* Vbi igitur meritorum prerogativa, ibi non mutatur ordo promotionis, sed dignæ personæ applicatur, ac dispensatio intervenit, ne illorum ignari offendantur.

CAP. III.

CAPVT. III.

De

PROMOTIONIBVS PER SALTVM
 IN STATV LITTERARIO.

Summaria.

Connexio. *Q.* cur rariores sint in Republica litteraria promotiones per saltum? Ratio a forma istius Reipublicæ petitur. §. 1. Comparatio Reipublicæ popularis ac litterariæ secundum commoda & incommoda sua instituitur. §. 2. Mixta forma eligitur; ut tamen ratio promovendi ex statu populari retineatur, quæ excluduntur promotiones per saltum. §. 3. Quomodo promotio per saltum ratione graduum avertatur. §. 4. Gradus Academici ostenduntur exemplo, a Iuridica Facultate desumpto. Trium graduum origo ad Iustiniani tempora reuocatur. Comparatione facta cum athletic Græcorum. §. 5. Dux obiectiones solvuntur. Hottomannus, Becmannus notantur. §. 6. Neglectis gradibus inferioribus, Doctores per saltum promoti, privilegiis aliorum non fruuntur. §. 7. *Q.* An promotio per saltum committatur, si Professor, qui nec magistri aut Doctoris gradum habet, alteri eundem conferret? R. Neg: Dux rationes in partem contrariam solvuntur. §. 8. A promotione per saltum eximuntur Doctores bullati. §. 9. Conclusio in hoc argumento ex dicto S. Chrysostomi. §. 10.

§. 1.

AB Ecclesiastico statu transimus ad Scholasticum, quoniam Scholæ sunt pars Ecclesiæ, sicut Ecclesia est in Republica; ita Scholæ sunt in Ecclesia. Quod autem in illis promotiones per saltum accidant rariores, causa eius rei non potest alia esse, quam forma Reipublicæ litterariæ, recte instituta. De qua plenius in §. 2. seq. dispiciemus.

§. 2.

Hinc forma popularis, quæ maxime secundum libertatem naturalem introducta, aptissima quidem Reipublicæ litterariæ esse videtur.

D 3

detur,

detur, in qua speciosum libertatis nomen omnes prætendunt, atque artes liberales se profiteri, non male lætantur. In statu populari liberi imperant liberis, neque actiones gratia, autoritate, potentia, sed solis legibus gubernant. Perinde in Republica litteraria tuta sibi imperio libertas est, neque civium actiones alio vinculo constringuntur, nisi quod leges et bona exempla colligaverunt. Natura quoque status popularis posita est in æqualitate honorum, iuris, ac libertatis, ut, qui parent, imperent. Quid vero magis intendunt, in ordinem litterarium recepti, quam æqualitatem, eaque lege inter se vivunt, ut ipsi rursus imperent eis, quibus paruerunt. Verum ut in terris nulla est felicitas, quin eam aliqua ex parte ægritudo contamineat; ita nulla est *Reipublice forma*, adeo attemperata humanis ingeniis, quam non *incommoda* sua premant ac infestent. Quemadmodum igitur in *Republica populari* libertas summa degenerat in *licentiam*, sic in statu litterario, non desunt quam plurimi, male dispensantes de libertate sua. Deinde in populari statu habentur, qui populum adulationibus sibi conciliant, ac divites cordatos viros calumniis onerant: Similiter in Republica litteraria occurrunt, eruditionis imagine tumidi, qui alios acriter perstringunt, sibi que tantum sapere videntur. Tandem ut confusio est popularis regiminis abolitio; ita æqualitatis inter litteratos abusus efficit, ut nec quisquam imperanti parere, nec quidquam alteri imperare possit.

§. 3.

Quibus æqua animi lance perpensis, non possumus aliter *Reipublice litterarie formam* statuere, quam ut in ea *temperiem mixte*, bene tamen compositæ, atque artium studiis saluberrimæ admittamus. Civilis prudentiæ consulti animadverterunt, imperium popolare non posse diuturnum esse, nisi sapientissimi alicuius civis consiliis ac nutu, regia potestate, aut ea non minore, regatur. Inde est, quod *Respublica litteraria*, prudentissimi cuiusdam viri auctoritate indigeat, qui cum summa doctrina parem humanitatem coniunctam habens æmulationes tollat, factiones dispitet, ac pacem conservet. Quo tamen non obstante, si ex statu populari plerique promotorum illud retineant, quod litterario quam con-

ve.

venientissimum est, ut nulla ratione habita sive census, sive natalium, sed tantum earum virtutum, quæ promovendis sunt necessariæ, dignitates atque officia distribuantur, inde factum esse arbitramur, ut minus frequentes in hoc statu sint per saltum promotiones, quippe quas virtutum merita excludunt, ceu probavimus *cap. 1. §. 3.*

§. 4.

Quam ob causam cunctantiores esse solent in præmiis virtutum conferendis, qui seriam rei Academicæ curam habent, ut, per legitimos statutorum tramites, nemini ad honores via pandatur, nisi gradatim eos ambiendi. Neque cordati promotores patiuntur, ut per saltum ex imis subselliis in supremum honoris fastigium transiliant: quam supra promotionem per saltum ratione graduum *cap. 2. §. 3.* nominavimus. Nam omnium rerum principia, uti parva sunt, quæ suis progressibus augentur; ita de advirendis honoribus indicandum est, qui virtutis indolem sequantur, non uno impetu, sed gradibus velut adiectis comparantur. Rectius quoque informantur de summo honoris gradu, cum talis promovendi ordo servatur, qui eundem impense desiderant. Non raro his ostendendum est, quod primum dignitatis gradum ambituri, in tertio vel secundo consistere debeant. Adposite dixit Cicero: *Quod prima sequentem honestum sit, in secundis tertiisque consistere.* Quare si intermediorum graduum alterutro minus fuerint instructi, ad summum prorsus ipsis maneat aditus præclusus.

§. 5.

Ne vero exempla longius repetere, necesse sit, ad illustrationem sententiæ nostræ conducit, si in promovendis legum cultoribus persistamus. Quorum hic est ordo, ut primum candidatorum, seu Batallariorum, post Licentiariorum, denique Doctorum gradu honorentur. Plane ad mentem Imperatoris Iustiniani, ex cuius præscripto in *Const. omnem. de iur. doc. ration.* tres gradus constitutos accepimus, sub aliis duntaxat nominibus insignitos. *Papinianistis* scilicet Batallariorum: *Lyris* Licentiariorum: *Prolytis* Doctorum honores olim contulerunt. Græcorum in his etiam mores utcumque imitatus esse videtur Iustinianus, utpote qui in Olym-

32 CAP. III. DE PROMOTIONIBVS PER SALTVM

Olympico certamine hanc legem habuerunt, ne quem summis athletæ honoribus et immunitatibus condecorarent, nisi qui per omnem ætatem certando, non minus tribus coronis donatus esset. *L. un. C. de Athlet.* Cum itaque a militia sagata ad togatam valeat argumentum, non refragante Iustiniano Imperatore in *Præfat. Digest.* §. 6. ubi, in certaminibus iurisprudentiæ sacris, coronatos, *iudiciorum optimos athletas*, proclamat, nullam video causam, cur non illis, qui legibus armati sunt, tertia tandem, in summo honoris fastigio, corona imponenda fuerit, quia præmia merentibus tribui convenit. per *L. 4. C. de stat. et imag.*

§. 6.

Multa quidem dictis nostris opponere possunt, contentio-
num amantes, quæ tamen facili negotio solvuntur: (1) Imperato-
rem l. c. iurium studiosos ad quatuor gradus referre. Sed notan-
dum est, *Iustinianos*, quos nostra ætate *institutas* vulgus adpellat,
in tyronum numero reliquit, utpote dignitatis expertium. (2) *Pro-
bytas* ad Licentiariorum ordinem pertinere, prout ipsos Franciscus
Hottomannus, in *suo iuris Lexico*, eo redegit. Verum Hottoman-
ni opinionem, quominus sequamur, hoc facit incommodum, ut
Lytæ debeant Batalliariorum ordinem ducere, quo admissio, totus
ille promotionis ordo turbatur ac destruitur. (3) Batallarios in
promotione Iuridica excludendos esse, quod primus ille gradus
saltim in Philosophico aut Theologico studio conspicuus sit. Est
ira moribus corrupti sæculi, et contra originem huius gradus. Nam
Batallarius *non a bacca laurea*, honoris symbolo, uti vult Becman-
nus in *Parallel. Polit. cap. X. §. 11.* sed a Gallorum *Bataille* descendit.
vid. Ludovicus Vives in *Lib. 1. de caus. corrupt. art. p. 59.* Gradus enim
hic honoris primus ex Academia Parisiensi ad nostras promanavit,
in qua illum promeriti Batallarii sunt creati & appellati, quasi mi-
lites, ex primo prælio, post editum tyrocinii specimen reversi.
vid. Conringius in *Antiquit. Academ. Dissert. IV. p. 135.*

§. 7.

Ex quibus liquet, quod in Republica litteraria eius condito-
res voluerint, ut ad iuris prudentiæ culmen, triplici illo gradu, Ba-
tallariæ, Licentiæ et Docturæ, iter pateat, Unde qui, neglectis
prio-

prioribus, Doctorum insignia consecutus est, eundem minus recte provectum esse, superius adductæ rationes indicant: neque concessa Doctoribus immunitate ac privilegiis frui debent *arg. L. 8. C. de advoc. divers. iudic.* immo degradari possunt, *Marsilius Sing. 413.*

§. 8.

Adeo illorum quoque graduum in Academiis nonnulli pertinaces esse videntur, ut nemini permittant Magisterii aut Doctoratus conferre honores, nisi ipse gradu hoc insignitus esset. Duabus vero nituntur rationibus: quarum una, quia nemo plus iuris in alterum transferre potest, quam ipse habet *L. 57. ff. de R. I.* Quæ tamen regula, in alienationibus ac successionebus locum habens, ad promotiones per saltum minus caute applicatur. Alioquin Comes Palatinus, qui Magisterii aut Doctoris gradu non est ornatus, Doctores bullatos creare non posset. Altera est, causa nihil largitur effectui, quod non habet. Sed Philosophorum hæc sententia est, quæ dubium non conficit. Cum opus non sit, ut illud, quod causa confert effectui, semper habeat *codem modo*, sed *eminentiore gradu perfectionis* id tenere sufficit. Quemadmodum Episcopus tribuit beneficia, quæ non sunt sua; ita Professor, qui non est Doctor aut Magister, tamen alios istis honorum gradibus donare potest: utrinque enim hoc fit ratione officii.

§. 9.

Maiorem vero promotionis per saltum speciem habet creatio Doctorum bullatorum, quoniam hi non gradatim, ut in publicis Academiis fieri solet, sed omisissis gradibus mediis promoventur. Sane hic, quod alias etiam accidit, imago saltuatim factæ promotionis sefellit incautos. Nam Doctorem bullatum creavit aut ipse Imperator, aut Comes Palatinus. Si Imperator pro eo meritorem præsumptio militat, ut sine sacrilegii crimine dubitare non liceat de aptitudine eius, quem summus Princeps pro idoneo habet *L. dabitare. 3. C. de crim. sacrileg. L. sacrilegus. C. de divers. Rescript.* Imperator enim semper in privilegiis cuius Academiæ concessis ac confirmatis serio mandat, ut personas doctas, habiles et aptas, promoveant. Credibile itaque non est, quod Doctorem promo-

E

urus

turus sit indoctum, cum contradictionem implicet. Quamvis opponi quidem possit ius creandi Doctores Imperorem independentem ac liberrime exercere; tamen ad illitterati promotionem illud extendere nequit, quia dispensatione sua nec ingenii defectus, nec virtutum merita supplere valet. Vnde Angeli Icti sententia sobrie est capienda, *Imperatorem unico verbo posse Doctores, Licentiatos et Magistros proclamare*, Bechmann, *de Privileg. Studios. cap. 3. n. 20.* Etenim Imperator iura quidem ac privilegia, quæ in Republica litteraria isti dignitati tributa sunt, utique conferre potest creatione sua, sed minime ipsam dignitatem, quæ secundum ius naturæ in meritis fundata est *cap. 1. §. 3.* Ergo manifestam involvit contradictionem, dignum esse indignum, aut meritum esse immeritum. Sin Comes Palatinus Doctores Bullatos creavit, etiamnum videtur cessare promotio per saltum. Nam in privilegiis, quæ Comitibus Palatinis in hoc negotio data sunt, numquam non hæc clausula inserta est: *Das zum wenigsten drey Doctores derselben Facultät darzu gebrauchet werden.*

§. 10.

Hæc de honoribus in Republica litteraria adipiscendis est nostra sententia; in qua tamen pertinaces hæere nolumus, si luculentis rerum argumentis convincamur, quod non pauci promotorum per saltum ascenderint ad summum honoris apicem. De quibus potius valere putamus S. Chrysostomi sententiam in *can. 12. dist. 40. Multi Doctores, et pauci Doctores: Multi nomine; pauci opere.* Nos Philosophorum more cuncta proposuimus, non abhorrentium a publicis moribus, nihil præcipue agentium, quam hoc unicum, ut cum *docti* esse cœperunt, sibi caveant, ne *boni* esse desinant.

CAPVT. IV.

De.

PROMOTIONIBVS PER SALTVM
IN STATV CIVILI.

Summaria.

Connexio. Prohibitio promotionis per saltum ex legibus §. 1. Ac veterum moribus eruitur §. 2. Quis ordo promotionis inter Romanos.

ma-

manos observatus fuerit, demonstratur, addito Ciceronis exemplo. Ratio eius ordinis cum Plinii consilio adfertur. §. 3. Promotionem per saltum in Republica Romana locum habuisse, Quintii Flamini exemplo ostenditur. §. 4. Grotii error refutatur de promote per saltum, ad restitutionem damni obligato. §. 5. De promotionibus per saltum ratione etatis. Ubi præmittitur legitima promotionum etas, quod ad determinationem annorum attinet. §. 6. Rationes huius institui §. 7. Transgressio eius. Exemplum ea de causa adfertur, sed excusatur, & illa definitio annorum restringitur. §. 8. Q. An promotio per saltum sit, cum iuvenis consiliariorum numero adscribitur? Resp. per distinctionem. Exemplum Rehabeami. §. 9. De etate adfessoris Camere. Antinomina Ordinat. Cameral. cum Recess. Imperii noviss. conciliatur. §. 10. Q. Utrum promotio per saltum, cui nobilitas conferatur, velut a quatuor avis orta? Resp. Neg. §. 11. De opposita regradatione in iudice, & advocato agitur §. 12.

§. 1.

AD statum civilem nos ordo perducit, quem promotiones quoque per saltum turbare, notius est, quam ut explicatione indigeat. Ideoque non leges solum, quas cap. 1. §. 2. et alibi laudavimus, eisque nunc L. 3. C. de consul. in lib. 12. addimus, sed et vetusti temporis mores tales promotiones diligenter prohibuerunt, et cupidos honorum ad debitos gradus revocarunt, donec meritorum insignia eis adstipularentur L. 1. C. de div. offic. in lib. 12.

§. 2.

Qua de causa apud Ciceronem, aliosque, prisca moris callentes, cum de adipiscendis dignitatibus agitur, ubique fere graduum fit mentio, quasi ad eas, nisi per gradus sit ascensus. Sic eloquentia Parens in Orat. ad Quirites post reditum (p. 286. edit. Cellar.) inquit: Vestros denique honores, quos eramus gradatim singulos assuevit, nunc a vobis universos habemus. A minoribus enim ad maiores ei ascendendum est, qui ad veterum instituta promotionem suam componit. Unde idem Cicero lib. 3. de LL. sunt *Ædiles curatores urbis, annonæ, ludorumque solemnium*, illisque ad honoris amplioris

gradum primus ascensus esto. Exstat apud Plinium *L. 3. epist. 2. ad Maximum* haut leve istius ordinis vestigium: *Caret ambitu*, scribit, *ideo se in Equestri gradu tenuit, cum facile posset ascendere altissimum*, quem de *Senatorio gradu*, explicat Excell. Dn. Cellarius in *not. ad b. l.* Præclara hæc sunt prudentiæ monita, non legis præcepta: quorum hic meminimus, ut constaret, nihil Reipublicæ utilius esse, quam per omnes honorum gradus ad summum dignitatis fastigium cives suos efferre.

§. 3.

Sed videamus primum de *ordine* promotionum, acturi deinde de *saltu*: magis tamen necessaria utriusque, quam superflua ornamenta attingamus. Talem vero apud Romanos tenebant ordinem; qui ad gubernandam Rempublicam sibi viam parabant. Primo petebant *Quæsturam*, honorum primordium ab Ulpiano dictam in *L. 1. §. 3. ff. de Offic. Quæst.* triennio elapso *Ædilitatem*, biennio *Præturam*, eadem quoque intercapedine *Consulatum*: sequerebantur *Censura*, & *Patriciatus*. Sic ipse Cicero, legis ac ordinis utique observantissimus, qui honores *ordinatim* petendos esse bene monet in *Lib. 4. ep. 5.* per scalarios istos gradus ascendit, bonum exhibens exemplum, primum *Quæstor*, dein *Ædilis*, post *Prætor* ac tandem *Consul* fuit. Optandum itaque esset, ut multi, quorum animos incensit honoris cupiditas, in animum admitterent egregiam illam Plinii vocem in *Panegyric.* sic admonentis: *Nilil magis prodesse Candidato ad sequentes honores, quam peractos optime magistratus. Magistratus magistratu, honore honor petitur.* Recta ratio id ipsum postulare videtur, ut una cum meritis augeantur præmia. Rem enim se bene gessisse, in minori magistratu ostendere oportet eum, qui altiorem magistratum aditurus est, *L. 1. C. ut omn. indic.* Vnde quod ab initio *cap. 1. §. 2.* diximus, omnes, recti amantes, probant, neminem debere ascendere ad maiorem magistratum, nisi prius minorem sustinuerit.

§. 4.

Quanto etiam argumentorum pondere se se opposuerunt prudentissimi veterum; non tamen in Republica Romana defuerunt, qui per saltum, quam per gradus se profectos, maluissent, Minus
ad

ad animum revocabant, quod ad honorum dignitatumque culmen rapido præcipitiqve cursu non satis tuto quisquam evehatur. Sicut enim scalarum gradus, si quis alios tollat, alios incidat, ruinæ periculum sibi struit, non ascensum parat; ita si perfultim ac præpropere, ad summas dignitates aliquis efferri velit, neqve ad eas sibi per minores magistratus gradum præstruat: promptum lapsus & ruinæ periculum ipsi impendet. Neqve alia erat causa, quæ per moti M. Fulvius & M. Curius, Tribuni plebis, T. Quintium Flaminium ex Quæstura Consulatum petere non patiebantur. Digna sunt de hac promotione per saltum verba Livii, quæ adscribamus ex Decad. 4. lib. 2. *Iam Ædilitatem Præturamqve fastidiri, nec per honorum gradus documentum sui dantes, nobiles homines tendere ad Consulatum, sed transcendendo media, summa iuris continuare.* Exstant plura apud antiquos scriptores eorum exempla, qui cum despicatissimæ sortis essent, celeri cursu ad excelsos potestatum gradus elati sunt: quos enumerare non opis nostræ est: iura sectamur, non facta: Ideoque unum vel alterum eius promotionis dare documentum, nobis hæcenus sufficit.

§. 5.

Antequam vero hinc abeamus, moras injicit progressuris error Hugonis Grotii, quem in *lib. 1. de Ib. et. p. cap. XVII. §. 3.* commisisse videtur. Cum existimat, si cui magistratus collatio mandata, ipse vero indignum eligat, atque ex huius electione damnum faciat Respublica, hoc ab eodem refarciendum esse. Addit insuper rationem Grotius *l. c.* quia Reipublicæ tenetur ad eligendum eum, qui dignus est, & ad hoc exigendum Respublica ius habet proprium. Verum nimis fallitur summus iuris naturalis interpret; quoniam restitutio damni non datur, nisi ius alteri debitum auferatur. Sed civium nulli in Republica ad honores ius proprium convenit; certe meritum non est debitum. Deinde honorum distributionem arbitrio magistratus Respublica permittit, ideo facultatis suæ limites non excedit, si indignum evehat, quod paullo ante *cap. III. §. 9.* demonstratum est. At iure suo utens nemini facit iniuriam, ut propterea teneatur ad damni restitutionem. Ponamus quoque magistratum teneri Reipublicæ ad

dignos eligendos ; non tamen ex legis, sed virtutis præcepto illud procedit. Unde non negabimus, si honores a Magistratu indignis conferantur, peccari contra virtutum præcepta, puta prudentiæ ac beneficentiæ, quarum transgressio cum onere damni restituendi coniuncta esse non potest. Quicumque enim nihil alieni tenet aut debet, ad illum restitutionis obligatio non pertinet. Neque ipse Hugo Grotius hoc inficias ibit, qui l. c. §. 9, inquit: *Siquis debeat ex caritatis norma, peccare quidem omitendo; non tamen ad reparationem teneri, cuius origo est, ius aliquod proprium.*

§. 6.

Quemadmodum graduum, ita et annorum rationem habuerunt præisci mortalium, in decernendis officiis atque honoribus. Hinc Magistratibus Romanorum certam fuisse ætatem præfinitam, qua completa fungi possent honoribus, satis præter alios adfirmant, Ulpianus in L. 8. ff. de mun. & honor. L. 2. ff. de vacat: L. 2. ff. de iur. immunit. Papinianus in L. 6. & Callistratus in L. 11. ff. de Decur. Id ipsum quoque testatur Ovidius, Lib. V. Fast. v. 61.

Finitaque certis

Legibus est ætas, unde petatur honos.

Erant autem honoribus Magistratibus obiectis anni destinati certi, quos præoccupare licitum non erat: Consulatus præscriptus erat annus XLIII. Præturæ XL. Ædilitati ac Quæsturæ XXXVII. Tribunitiæ potestati XXX. ut constat ex Sigonio de Antiqu. Rom. Iur. Lib. 2, c. 2. Tholosano de Republica Lib. IV. c. V. Quibus subscribit Reinefius Lib. 2. Var. Lect. cap. 15.

§. 7.

Neque sapientissimi Romanorum, qui pæne in omnibus rebus magnam semper temporis rationem habuerant, non sine gravissimis causis ætatem hanc definiuisse videntur. Factum enim hoc putamus, ut vel honorem deferrent ætate provectoribus, vel hominum diligentiam ac vigilantiam excitarent, vel contentionum occasiones inter pares, aut non multum impares tollerent: atque sic se gerendo in distribuendis officiis nemini ius petendi auferrent, sed tantum ad meliorem promovendi ordinem redigerent. Cum nimis absurdum ipsis adparebat, ut iuvenes antiqvæ præferrentur, quo-

quorum experientia in multis rerum argumentis probata fit. Quam ob causam antiqviores advocati, quorum fama est hilarior, anteponuntur iunioribus. L. 7. C. de postul. Huc respexisse videtur Sidorius Apollinaris cum dixit: *Advocatorum cum finiuntur actiones, incipiunt dignitates.*

§. 8.

Interim plures citra eam ætatem, si quid dignum operæ pretium præstitissent, Consulatum gerere permiffum fuisse merito obijci potest, teste Alexandro ab Alexandro L. 3. Gen. dier. cap. 3. p. 120. Nam et Valerium Corvinum, ait, in tertio et vigesimo ætatis anno ante legitimum tempus ad Consulatum promotum legimus. Verum illa ætatis notatio §. 6. tradita non ita accipienda est, ut meritis, quæ ætatem superant, unquam opponatur. Qui enim virtute sua merentur tanta præmia, per saltum promoti esse, male arguuntur. Unde est, quod in plerisque Rebus publicis, nulla certa ætas attendatur: etsi plurimum commodi secum trahat, quo in promptu statim habeamus, qui cives sint, ad munera publica capessenda satis apti. Si quidem illæ eo tendunt, quod reperiantur interdum iuvenes egregii, de quibus idem pronunciare possumus, quod de Demophilo Pindarus Pyth. Od. IV. qui fuit ἐν πασὶ νέος ἐν δὲ βελτίς βέλτερος. Et sane salutare putatur, iuvenes perspicaces adiungere senibus. Quemadmodum nimis forte vinum diluitur aqua, ita coniungenda erit cautio senilis cum ferventi studio adolescentum: ut senum consuetudine iudicium confirmet iuvenes, et in locum maiorum succedant. Hinc recte inquit Tholosanus de Republ. L. 24. c. 6. *Expedi omnino iuxta annos arbores plantas eiusmodi novas inserere, quæ post interitum in locum earundem succedunt.* Quapropter Augustum Imperatorem liberos Senatorum, quo celerius Reipublicæ advescerent, protinus virili togæ latum clavum induere, et interesse curiæ, permisisse legimus apud Svetonium in eius vita. De Consulibus quoque constat, ætate minores eligi quidem potuisse L. un. §. 2. ff. de offic. consul. factos tamen suffragia non tulisse, nec administrasse Reipublicam L. 6. §. 1. L. 11. ff. de Decur. l. 8. ff. de mun. et honor. atque ita dignitatem aliquamdiu eosdem obtinuisse sine administratione. Quare istæ & similes excepti-

40 CAP. IV. DE PROMOTIONIBVS PER SALTVM

ceptiones non tollunt promotionis regulam, qua senes potius, quam iuvenes a consiliis esse iubentur. Quibus enim corpus annis infirmum; ingenium sapientia validum est,

§. 9.

Ex his itaque sequitur, non statim promotionem per saltum esse, si iuuenis numero consiliariorum adscribatur, ut ut commodius senes adhibeantur, quia magis experientia valent, quam illi *arg. L. 1. §. 3. ff. de postul. L. 91. §. 3. ff. de V. O. L. 1. §. 2. ff. de offic. consul.* Quo enim pacto fieri potest, ut Senatorium munus recte obeat, qui forum vel aulam nunquam attigerit, eaque in arte digne se exerceat, quam nunquam didicerit? Neque enim consiliarius nosse tantum debet leges Reipublicae in qua vivit, sed singularum Rerum-publicarum conditionem, quoad fieri potest, exquirat, ut eo expeditior sit in dandis consiliis, quae spectant ad rationem status & utilitatem Reipublicae. Notum est, quod sensus occupentur circa singularia; ex singularibus autem nascitur experientia, qua praeter ceteris consiliarium instructum esse oportet. Jo. Bodinus *de Republ. L. 3. c. 1.* Unde iuvenes consiliis interesse possunt; attamen per saltum illorum erit promotio, si consiliis praesse velint, eum plerumque improvidi ac temerarii esse deprehendantur. Testis est experientia, Dei verbo tradita atque Regis Iudaeorum, Rehabeami, exemplo, luculenter comprobata *1. Reg. XII. 8. 14.* qui consilia iuvenilia pratulit senioribus, atque his ruinam sibi acceleravit.

§. 10.

Malo huic, quo nulla aetas certa attenditur in capeffendis honoribus, egregie mederi videtur *Ordinat. Camer. Imp. P. 1. T. 5. §. 11.* constituens: daß denen jungen unerfahrenen Personen / so aus der Schulen kommen / der Zutritt ad Adessoratum nicht verstatet werde. In amplissimum enim hunc ordinem nemo referendus est, nisi qui prius foro adfuerit, et qui annis aliquot vel in Senatu causas actitaverit, vel profitendi munere alicubi functus fuerit, multaque habeat diuturna observatione notata, aut cum Cameralis iuris peritioribus usum ac consuetudinem habuerit, a quibus, quae partium suarum sint, fuerit edoctus. Neque officit, quod hodie ad annos in Assessore Camerae non respiciatur per Re-

cessi.

cess, Imper. *d. ann. 1654. §. 28.* cum ibi non de ætate Adfessoris, sed de quinquenniali studii Iuridici decursu agatur, quem olim requisiverunt per Ordin. Camer. Imper. *P. 1. T. 3. §. 2.* hic, non illa remissa est, modo insigni eruditione ac forensi experientia promovendus polleat. vid. *Dn. Textor in Disp. II. ad R. I. noviss. §. 36.*

§. II.

Etsi nobilitas sensim nascitur, præclaris factis augetur, donec splendorem suum diffundat; non tamen, ut et illud non alienum a scopo nostro inseramus, si cui Princeps nobilitatem conferendo in codicillis ita exprimat, *wir wollen euch hiermit in dem alten Adel dergestalt erhoben haben / als wenn ihr von Vater und Mutter 4. schuldig geböhren wäret / eiusmodi nobilem per saltum evenisse, nobis videtur.* Nam uti feudum novum iure antiqui concedi potest. *2. F. 2. 18. B. Struvius S. I. F. cap. III. aph. 3.* ita nihil vetat, quominus nobilitas nova sub schemate antiquæ nobilitatis conferatur. Quo facto, ille nobilis ad ea iura et privilegia admittitur, quæ a quatuor avis ac proavis aliquem ortum esse requirunt, ut in ludis equestribus, in collegiis Canonicorum ac similibus recipiatur. Cum ea omnia, quæ hic adferuntur, a iure positivo descendant, adeoque Principis dispensationi subiecta sint. Illustr. *Dn. Cocceius in Inst. Iur. Publ. L. 1. cap. 8.*

§. 12.

Restat de regradatione in hoc statu, utpote promotioni per saltum opposita, paucis dicamus. Iudices enim Romanos, prout *ex L. 12. C. de dignit.* constat, pœnæ loco, si se sceleribus maculassent, honore exutos inter plebeios habitos fuisse, neminem fugit. Quandoquidem iudices ac magistratus populi Romani, qui in ipsa Republica, vel eius parte, aut iustitia administranda, versabantur, post adquisitionem officium e plebeiorum censu, nobiles esse factos, multis probat *Rosinus in Antiquit. Rom. Lib. 1. cap. 17. et 19.* Hinc propter atrociam delicta regradationem patiebantur, cum, illis honoribus privati, in plebeiorum censum denuo redacti essent. Similis quoque huic est Advocatorum regradatio, etiamsi dispar puniendi causa occurrat. Ubi in summis receptum esse Dicasteriis, liquet per *Ord. Cam. Imp. P. 1. Tit. 52. §. und über das 1.* ut Advocatus culposus si in altiore loco

loco sedeat, ex statione sua in infimum detrudatur, sine tamen infamiae macula, cum a iuris peritia non instructus sit, aut æquo negligentior in officio suo deprehendatur. Cetera regredationis in statu civili exempla, ne longi simus, consulto omittimus.

CAP. V.

De

PROMOTIONIBUS PER SALTUM
IN STATV MILITARI.

Summaria.

Connexio. Promotiones per saltum turbare statum militare, ostenditur. Vnde persona illustres in bello ab humilioribus officiis incipiunt. §. 1. Ordinem promovendi in officiis militaribus servandum esse probatum partim LL. Romanis §. 2. partim ratione æquitatis naturalis §. 3. Obiectio de usu LL. Romanarum in hodierno iure militari solvitur. Feltmanni et Burgeri sententia confirmatur. §. 4. De reductione legum militarium inter veteres usitatarum, Marcellini testimonium de illis adductum §. 5. De emitione officii militaris vitandi tyrocinii causa. Cuius intuitu L. 3. C. de condiēt. ob turp. caus. explicatur. Mores Germanorum de ista emitione perpenduntur, Diēto Nazianzeni concluditur. §. 6. Iura militaria quæ paulo recentiora sunt, eandemque promotionem per saltum improbant, imprimis Danicum adducitur, Antinomia quædam iuris militaris dissipatur circa electionem Equitum Magistris §. 7. Excipiuntur quædam persone a promotionibus per saltum §. 8. De pena promotorum per saltum in statu militari. Boëcleri obiectio solvitur, et sententia Grotii limitatur. §. 9. Regradationem esse penam per saltum promotorum demonstratur (1) ex iure Romano. Modus regradandi exprimitur. §. 10. (2) ex iure militari recentiori, e.g. Svedico. Additum est præiudicium ex foro militari, et Grotii testimonio illustratur §. 11.

§. 1.

Veniamus nunc ad statum militare, quem promotiones per saltum non parum turbare possunt. Cum militibus imperare, qui iussus est, alium is Imperatorem sibi quærit. Diu enim

enim perdidicisse in hoc statu ea oportet, quæ mox officialium quisque suis præcipere debet, nihilque discendum habeat tempore docendi, quo expeditio facienda est. Hinc *illustres persone*, militiam secutæ, ab *humilioribus* incipiunt *muneribus*, ut laboriosa ac onerosa fuerint, ne quidquam e re militari futurum ignorarent, aut monitore officii sui indigerent. Non ferunt limites instituti nostri, ut exemplorum agmina hic congeramus. Neque id agimus, quod Historicorum proprium munus est.

§. 2.

In officiis igitur *militaribus* nihil magis exigitur, quam ut ordine certo et per gradus, sive ætatis, sive dignitatis, deferantur. Honoris enim augmentum in statu militari non ambitione, sed labore convenit ad unumquemque devenire per *L. 14. C. de re mil. lib. 12.* Sicut quisque in ordinem venit, & quo digniore et antiquiore honore functus est; ita et in dignitate et impetrandis officiis honorificis præferri debet. *L. 1. ff. de alb. scrib.* Quem ordinem præter adductas leges, mirifice inculcat Imperator Honorius in *L. 3. C. de tyron. lib. 12.* Non, inquit, patimur quemquam celsiorem gradum obtinere, nisi cui et laborum assiduitas, et studiorum prolixitas suffragatur. Ac severe prohibet Imperator Zeno. in *L. 2. C. de primic. lib. 12.* ne quis per ambitionem graduum seriem conturbet, & temporum ratione calcata, dudum militantibus se anteferri cupiat. Quomodo autem Romani in castrensi militia hos officiorum gradus servaverint, multis expendit Iustus Lipsius *de milit. Roman. Lib. 2. Dial. 8.* Rosinus *L. 10. Antiqu. cap. 7.* & Georgius Obrechtus toto libro de *principiis belli et militari disciplina*, in quo nomina officiorum militarium apud Romanos recepta ad hodiernos mores egregie accommodantur.

§. 3.

Neque obscura est æquitatis naturalis ratio, quæ in militaribus illis Romanorum legibus intenta fuit. Scilicet ut vetus est verbum, sed summa cum veritate coniunctum, *nescire cum recte imperare, qui non didicerit parere*, ita plane nec militum copias regere novit, qui militare non prius didicerit. Ambitionis igitur, non prudentiæ militaris alumni sunt, qui per saltum evchi desiderant. Hi

non militare, sed imperare: non sub armis sudare, sed arma iubere: non stipendia mereri, sed dare in votis habent. Quibus postea accedit, ut ignorent insidiarum modos, quibus opprimuntur, adverso terrentur eventu, cui se fortius opponere debuerunt, secundarum ambiguarumque rerum nescientes, presentissimo periculo se ac milites suos exponunt: cum hi illorum facta, non dicta, sequantur.

§. 4.

Verum, ne quis nobis frustra obiiciat, ius militare ex Romanorum LL. non explicandum esse, ac proinde promotiones per saltum in hodierno statu militari occurrentes, eisdem redargui non posse: Huic vero in notitiam perferimus, novum haut esse, ut posteriores leges ad priores trahantur, et ex his istæ explicentur per L. 28. ff. de LL. Quam pro se in negotio militari adducit ac recte sequitur. Feltmann in Resp. Mil. 1. n. 95. Ex eisdem quoque Romanorum LL. in nostro argumento decisionem petit Burgerus in Cent. 3. O. 53. 54. his verbis conceptam: Es gebühret sich / daß einer zuvor Schildwache stehet / ehe er ein Officier werde.

§. 5.

Præterea nemo nobis adversabitur, si defendamus, perutile fore, cum veteres Principum sanctiones de gradibus honorum observandis, vitandisque in magistratibus, potissimum in militaribus, per saltum promotionibus, renovarentur et in praxin deducerentur. Ex quibus illa memoria nostra & observatione dignissima est, quam Julianum Imperatorem, mox fere ut imperium est adeptus, in concione ad milites tulisse, testis est Ammianus Marcellinus Lib. 20. Cap. XI. *Ut, inquit, rerum integer ordo servetur, premiaque virorum fortium maneant incorrupta, nec honores præripiat ambitio clandestina, id sub reverenda consilii vestri facie statuo, ut neque civilis quisquam iudex nec militiæ rector, alio quodam præter merita suffragante, ad potiorem veniat gradum, non sine detrimento pudoris eo, qui pro quolibet petere tentaverit, discessuro.* Erat ideo antiquitus institutum, quo adolescentuli statim castrensibus stipendiis imbuebantur, ut imperare parendo, duces agere dum sequuntur, advescerent. *A maioribus enim natu non auribus modo, verum et*

iam oculis, iuniores discunt, quae facienda, mox ipsi ac per vices quasdam minoribus tradenda habent, ut in re simili advertit Plinius L. 8. ep. 14.

§. 6.

Ad ipsam verò promotionem per saltum nobis accedentibus, in statu militari ea tunc committi viderur, quando vitandi tyrocini militaris causa aliquid dederunt officiales, die sich eine Officiers Charge erkaufst haben. De quibus Diocletianus Imperator L. 3. de Condit. ob turp. caus. praelare tractavit. Hanc itaque legem insipientibus ignotum esse nequit, quod eo tempore severa admodum fuerit militum disciplina. Nulli, etiam si selecti tyrones, in militum numeros, nedum officialium, recipiebantur, quin per annum sub magistris armorum instructi essent, quod tyrocinium vocabatur. Ut eius onera, utpote gravissima, quo vitarent, plures quacunq; arte, adiecta etiam pecunia, sedulo agebant: Hinc apud centuriones, contra quos, iam milites facti ob anteversum tyrocini tempus, pecuniam datam condicere non erubescabant. Neque enim turpiter data esse censebatur ab iis, qui veram militiam appetebant, sed sola turpitudine erat ex parte accipientis, qui & propterea de crimine concussionis ac repetundarum accusari poterat L. 6. §. 2. ff. ad L. Iul. reper. Moribus Germanorum ex parte dantium quoque turpitudine adesse videtur, quorum plerique vel ob spem praedae aut vanae gloriae militaria munera captant. *vid. cap. 1. §. 8.* Ad quos pertinet illud S. Gregorii Nazianzeni iudicium de dignitate emittia in Or. 28. *Eam tunc aestimabo, cum pietam quoque pulchritudinem laudandam duxero, simiamque ob id venerari capero, quod leo esse iussa sit.*

§. 7.

Cum his autem veterum moribus ac legibus optime consentiunt recentiores Regum ac Rerumpublicarum constitutiones, quae statum militare ita instituunt, ut secundum eas quisque gradibus officiorum praemisit ascendat, nec ex milite statim et ante tempus cursum suum transcurrens, ad eximium aliquod officium militare, per saltum, sed per minores magistratus, evehatur. Quorum si una alterave pro illustrando hoc negotio in medium profe-

renda esset, nullam invenimus in universo Iuris Militaris Corpore, quæ maiorem affundere lucem possit, quam sapientissima Christi-
 ani V. Danorum Regis, gloriosissimæ memoriæ, constitutio, quæ in
 suo Militari Jure art. 158. his verbis publicata est: Weil der Krieg
 eine Profession ist / da man offimabls mit seiner eigenen Person
 bezahlte muß / so soll auf die Erfahrung in Bestellung des Officirer
 gesehen / und nicht leicht zu Rittmeisters oder Hauptmanns Charge
 einer gesetzt werden / der nicht zum geringsten fünff Jahr actuel-
 lement im Kriege gedienet; oder die Lieutenants-Plätze einen ge-
 geben werden / der nicht vier Jahr gedienet; auch bevor einer zum
 Cornet oder Fändrich vorgestellet wird / soll er drey Jahr effecti-
 vement gedienet / und seine Züge und Wachen verrichtet haben;
 desgleichen soll keiner zur Quartier-Meisters Function, oder zur
 Helleparth befördert werden ehe er volle 3. Jahrs-Zeit würckliche
 Dienste gethan / und die Pike oder Musquet getragen hat; es sey
 dann / daß er dazu tüchtig erfunden wird / oder sich in einer oder an-
 dern action absonderlich signaliret. De qua exceptione paullo
 post dicemus. Interim ex citato textu perspicimus, tales statum
 militarem poscere officiales, quorum scientiam nulla res omnino,
 quæ quidem posita est in usu militari, fugiat. vid. Pract. Milit. Pr.
 2. p. 319. seqq. Si igitur potentiam ingentem hostis ostendet, offici-
 ales belli sciant eludere; si vastationibus ac depopulationibus
 grassentur, sciant reprimere; sin maioribus viribus insultent, pru-
 dentia calleant atqve solertia superare. Nullum sit belli genus,
 non externum, non internum, non defensorium, non vindicatori-
 um, in quo illos non universæ patriæ fortuna exercuerit, aut
 etiam illustrarit. Et quamvis in Imperio nostro Campi-Mare-
 schallus, nullum alium sibi adiungere possit Equitum Magistrum,
 nisi nobilem vid. die Reuterbestallung in Tit. wie das Reuterrecht
 zu bestellen art. unic. non tamen exinde promotio ulla per saltum
 metuenda est, cum nobilis quidem genere ibi præferatur, sed quem
 præter Maiorum suorum gloria, propria virtutis militaris merita
 conspicuum reddiderunt, prout ex L. c. adparet, Es soll der Feld-
 Marschall einen ehelichen / verständigen / erfahrenen Kriegesmann
 von Adel zu seinem Lieutenant verordnen &c. Optima promovendi

di ratione, quia ut poenis de plebe orti impelluntur; ita præmiis in statu militari nobiles ad egregia facinora excitantur. Accedit, quod si lege aliqua caveatur, ut præferantur in honoribus certæ conditionis homines, hoc semper observandum sit, modo idonei sint, L. II. §. 1. ff. de mun. & honor.

§. 8.

Quibus tamen, modo expositis, promotionibus non obstant Marii iunioris, Scipionis Africani & Pompeii M. exempla, si probe expendatur singularis eorum peritia in re militari, cuius intuitu evidens Reipublicæ utilitas deprecabatur, ut in annalium atque consilium legum decretis dispensatio fieri posset. Et si igitur præ ceteris Pompeio M. a Vindio quodam obiectum ὅτι διμαγωγός ἐν παιδαγωγείᾳ παραπεπῆδησε, quod ex ludo pedagogi, Dux & Imperator confestim emicauerit, aut a Sertorio eidem exprobratum, virtuti suæ Cneium Pompeium, adhuc imberbem & pæne adolescentulum, non parem posse adversarium esse, seque iuvenem istum, bene castigatum, mox domum remissurum. vid. Plutarchus in Pompeio. Nihilominus hæc mera sunt convitia, foetus impotentis ingenii, quæ utrisque male cesserunt, atque multo uberius Pompeii famam disseminaverunt. Cum perversa hominum iudicia nec merita personæ, nec eorum æstimationem immutare queant. Hinc dubium non est, quin tantos honores Pompeius, æque ac alii, quos supra in laudis societatem cum eo pertraximus, ob egregiam animi indolem, atque eximiam virtutem, promeriti sint, subsultim & ante tempus obtinerent. Audiamus hac de re testem, fide dignissimum, Ciceronem, in Orat. pro L. Manil. Cuius (Pompeii) adolescentia ad scientiam rei militaris, non alienis præceptis, sed suis imperiis, non offensionibus belli, sed victoriis, non stipendiis, sed triumphis est traducta.

§. 9.

Et si autem in statu militari promotio per saltum plerumque originem suam ducat ab ambitione. vid. §. 6. quæ virtuti opponitur, cuius natura ut coactionem omnem, ita poenam quoque excludit Grotius de J. b. & p. L. 2. cap. 20. §. 20. Nihilominus hæc Grotii sententia etiam si vera sit; non tamen sine discrimine applicanda est,

est, quod minus observans Boecklerus in *Dissertat. de actione ingrati*, novis erroribus ansam dedit, quos ex parte castigare voluit Pufendorfius *de J. N. & G. L. III. cap. III. §. 17.* Dantur enim virtutes, quae legis humanae praecepta excedunt, quarum opposita vitia poenae non subiiciuntur. Ex diverso si per legem illam virtus aliqua praecipitur, eique contrarium vitium prohibeatur, tunc lege violata etiam poena locum habere potest, quia adest iniuria, cum poena nihil aliud, quam reparationem iniuriae, comprehendat.

§. 10.

Igitur extra erroris periculum positi, tuemur, poenam regradationis in statu militari sequi promotionem per saltum. Ut in quo genere milites deliquerint, in eodem poenam sentiant. Reegradatio enim est, descensio gradatim facta. Vnde milites regradati superiore tantum gradu, quem tum obtinent, pelluntur, sed inferiorem semper retinent. Quem regradandi morem pulcre S. Hieronymus ad Pammachium expressit. Ipsius verba, quia notabilia sunt, adferamus. *Finge, ait, aliquem Tribuniciae potestatis suo vitio regradatum, per singula militiae equestria officia ad tyronis vocabulum devolutum, num quis ex Tribuno statim sit tyro? non, sed ante Primicerius, deinde Senator, Ducenarius, Bicarbus, circitor eques, dein tyro. Et quanquam Tribunus quondam miles gregarius fuerit, tamen ex tribuno non tyro, sed primicerius factus est.* Quibus verbis optime demonstratur proximam a Tribuno dignitatem Primicerii fuisse, tertiam Senatoris, quartam Ducenarii, infimam tyronum, cum summa secundum Imperatorem penes Tribunum esset. Multa in utroque Codice tam Justiniano, quam Theodosiano rescripta existant, ad hos militiae gradus pertinentia, uti *L. 2. C. de domest. & protect. lib. 12. L. f. eod. tit. in C. Th. L. 1. C. de offic. magistr. offic. L. 2. de fil. mil. apparit. in C. Th.* Nobis singula in praesenti examinare, nec vacat, nec lubet, quibus sufficit, poenam regradationis tam Codicis per *L. 2. C. de Offic. magistr. offic. & L. 2. C. de comment. lib. 12.* quam Pandectarum iure per *L. 12. ff. de custod. & exhibit. reor. L. 5. §. 1. & L. 13. §. 6. ff. de re milit.* non ignotam fuisse: etsi non dissimulamus quod haec poena magis ad mentem, quam verba in his posterioribus tradatur: ac proinde lecti in Pandectis gradus delecti-

011111

onem indicantes, non aliam, quam *pœnam regradationis* subintellexerunt. Insuper longum esset, si vellemus, scrinia veterum referare, eaque de pœna regradationis exinde promere, quæ Valerius *Lib. 1. tit. de disciplina militari. cap. 9 & 15.* Iulius Frontinus *de Stratagemat. lib. 4. cap. 1.* Iustus Lipsius *de milit. Rom. L. V. Dialog. 18.* aliique magno studio ac labore congesserunt. Excedunt limites propositi nostri, quod hactenus eo tendit, ut brevitatis studiosi esse deprehendatur. Ideoque separatim de nobilissimo hoc iuris militaris argumento DN. Præses propediem tractabit, ne quid intactum reliquisse videatur,

§. II.

Ceterum silentio id prætereundum non erat, quod modus puniendi officiales militum per regradationem non antiquo solum, sed recentiore etiam iure militari, eoque adprobato per usum fori, receptus fuerit. Quod clarissime evincunt Schwedisch *Rt. N. Tit. XIV. art. 67.* *Leissen Capitain/Leutenants oder Corporaden das (duelliren) zu/ und verhinderten es nicht mit allen Ernste/ die sollen von ihren Nembtern abgesetzt/ und ihnen aufse neue vor gemeine Soldaten zu dienen aufserleget werden.* Dänisch. *Rt. N. art. 164.* Adprime huc facit ea sententia, quæ in iudicio militari contra officiales, deditores Castrorum Hungarici, Altsohl dicti, pronunciata die 8. Jun. 1704, cuius tenorem, quia dictis nostris largam lucem foeneratur, & per saltum promotum sistit, tali pœna adfectum, ideo hic adscribemus; *Hingegen wird N. N. Sändrich vö einer Frey Compagnie zur Leopold-städt/weil aus allen seinen Bezeugungen erhält/ daß ey dieses/ was ein Officier wissen solle/ zur Zeit noch nicht verstehet/ seiner Charge ein halb Jahr lang entsetzet/ und sein advancement von der Mousqueten an zu meritiren schuldig seyn.* Sapientissimo igitur Regum ac Rerumpublicarum consilio ea pœna regradationis instituta est, ut, quod Grotius *de J. b. & p. L. 2. c. 20. §. 12. n. 3.* commode nobis suggerit, *acrius damnatis poenitentia inuratur, & magis ad exemplum proficiat pœna diuturnior,*

G

CAP.

CAPVT. VI.

De

PROMOTIONIBVS PER SALTVM
IN STATV PRIVATO.

Summaria.

Promotiones per saltum etiam in statu privato esse prohibitas, demonstratur (1) in iudiciali nominatione filii, quae seruo adplicata, non adoptionis, sed tantum manumissionis vim habet. Rationes adferuntur cum solutione dubii §. 1. (2) in adoptione plebei, a nobili facta. Bonaventura Frantz notatur. DN. Stryckii sententia contra D. Gletle defenditur. *Q.* Num adoptivi in feudis succedant? deciditur §. 2. Mores Sinensum expenduntur, qui ex fuga huius promotionis, collatos filii honores usque ad mortem Patris suspenderunt. Unde variis rationibus resutantur §. 3. Ab eadem promotione per saltum excipitur legitimatio nepotis per matrimonium avi suscepta. §. 4. De regradatione in statu privato agitur (a) quoad reductionem manumissi in pristinam servitutem §. 5. *Q.* An homo proprius ob ingrati crimen ad priorem conditionem reduci possit? *Rf.* *Adfir.* argumentum, a libertis deductum repudiatur, & alia ratio, a revocatione donationis petita, praefertur. §. 6. (b) quoad reductionem emancipati, quae Romanorum, non Germanorum iure permittitur: Rationes differentiae utriusque iuris insertae §. 7. (c) quoad repuerascentiam senum. De qua Seneca testimonium. Item de senum curatore ex iure Saxónico. Sed testamentum senum ex capite repuerascentiae male impugnari, non probatur modo, sed & praedictio illustratur, *Dicto S.* Hieronymi concluditur §. 8.

§. 1.

Cum parva Reipublicae imaginem praeseferant familiae, ideo consultum duximus de promotionibus per saltum, quae in eisdem offenduntur, nonnulla subiicere. Ex quibus adoptio primum sibi vindicat locum, de qua Imperator Iustinianus in *§. ult. Inst. de adopt.* aliquod huius promotionis exemplum adferre vide-

videtur. Id ipsum est de domino, qui servum, actis intervenientibus, filium suum nominaverat. Vbi Imperator, Icti Catonis opinionem secutus, auctoritate sua constituit, eo casu liberum quidem factum esse servum; quod tamen ad ius filii accipiendum, ei non sufficeret. Cuius constitutionis hanc reddidit rationem Dn. de Lyncker in *Analect. Inst. ad cit.* §. quoniam *status non potest per saltum mutari*: ne quis ante filium se esse sentiat, quam liberum. Sola igitur nominatio non facit filium *L. 2. C. de testam.* quia adoptio formam ac ordinem a legibus præscriptum habet, quem nemo subditorum transilire potest *L. ult. C. de adopt.* Quod vero talis nominatio effectum habeat manumissionis, exinde constat, quia libertas ex solo domini arbitrio dependet. Ac proinde parum ad rem facit, quod dominus posit servum nuncupare heredem suum *§. 1. 2. Inst. qui & ex quib. caus. manumitt.* Nam heredem fieri non est statum mutare. Deinde largimur, quod dominus servum, heredem nuncupando, eum efficiat liberum ratione status, ut voluntatem suam explere possit. Verum sive tacita, sive expressa hæc sit libertas ad ius filii non prodest, sed tantum ad consequendum ius heredis. Denique adoptio est liberi hominis in filium assumptio. Immo adoptandus vel paterfamilias, vel filiusfamilias esse debet. Sed nihil horum est servus. Nullam itaque causam habet, cur ius filiationis ex sola nominatione prætendat.

§. 2.

Idem ferendum est iudicium de nobili, plebeium adoptante, qui nobilitatem adoptivi patris consequi non potest. Siquidem promotio per saltum etiam in familia suspecta atque invalida est *per. §. 1. h. c.* Neque ius sanguinis confert adoptio *L. 23. ff. de adopt. sine quo* tamen vera nobilitas in posteros non propagatur. *L. 3. C. de commer. & mercator.* Nisi quis vellet hunc saltum admittere, ut privato quoque dignitatem atque cum ea connexa ei privilegia conferre liceat, quod solius Principis in Republica proprium est negotium. Ut sciamus, quod adoptio non ad constituentiam nobilitatem, sed ad patriam potestatem aliudque ius familiaris, uti successionis, producendum introducta sit *§. 1. Inst. de adopt.* Aliter enim sentientes, confundunt iura familiaris generalia & spe-

cialia: illa, non hæc plebeius, a nobili adoptatus, consequitur. Sed ad specialia iura pertinere nobilitatem, in apriço est. Vnde vana spe læctat ex recentioribus Joseph. Bonaventura Frantz, Professor Salisburgensis in *Prodomo Jusin. T. de adopt. n. 13.* qui per *L. 5. 6. & 10. ff. de Senator.* plebeio adoptato audacter promittit nobilitatem. Præterquam enim quod nusquam in iure civili eiusmodi adoptionis vestigium exstat, sed et illud plane fallit argumentum, quod ab agnatione patris adoptivi ad collationem nobilitatis deducit: quoniam illa vi patriæ potestatis, hæc vi sanguinis acquiritur. Similiter a statu veteri Romano ad præsentem Germanicum male concluditur. Ex utriusque enim comparatione patebit, longe aliam esse rationem dignitatis Senatoriæ, quam hodiernæ nobilitatis: quarum illa personæ; hæc rei quoque intuitu data: neque illa; sed hæc cum agnatorum præiudicio coniuncta est, si nobilitatem conferat adoptio. Quæ singula cum, pro more suo, adèquate expendit Illustr. DN. Stryckius in *Uf. ff. moder. ad h. t. §. 2.* non videmus, qua fronte eius usum modernum hæc in re suggillare potuerit Ioseph Bernhard Gletle in *P. 1. Select. quest. 11.* nisi pro genio sæculi nostri, tanti Viri opus reprehendere, quam imitari, sibi facilius duxisset. Cuius tamen argumenta non nisi patriæ potestatis acquisitionem evincunt, hæc vero ea tantum secum trahit, quæ ex iure privato dependent, non quæ publico, qualis nobilitas est. Interim certissimum est, quod filius adoptivus in feudis patri non succedat 2. F. 26. §. 4. Illustr. DN. Stryckius in *Tr. de S. A. I. Diss. 1. c. 3. §. 25.* Excell. DN. Horn. in *Turispr. Feudal. C. XV. §. 2.* nisi in feudo novo, per Principis, tamquam domini directi, rescriptum, aut in antiquo per agnatorum consensum, adoptio confirmetur, qui saltum promotionis 2 F. 12. reiectum in feudis emendare videntur. vid. Rosenthal in *Synopsf. de Feud. cap. 7. cl. 3. n. 37.*

§. 3.

Digna etiam sunt, quæ de Sinensium moribus tradidit Martinus Hist. *Sinica Lib. VI, c. 1.* ut hic commemorentur. Cum eodem

dem describat, adeo promotionibus per saltum infensos esse in statu privato, ut filius numquam altio rem dignitatis gradum, quam Pater, ascendat. Unde si suis in Rempublicam meritis honores filius adipiscatur, quibus patri fungi non obtigit, ii defuncto de mum Patre *posthuma velut promotione* communicantur. Quamvis igitur in eo Sinenses laudem merentur, quod obsequium ac reverentiam erga Parentes maximam & primam virtutem habent; nihilominus, hoc nomine culpandi sunt, quod filii honores bene meritos suspendunt, donec ipsorum Parentes vitam cum morte commutaverunt. Tanta enim obsequii exsuperantia, etsi laudabiliter sit, tamen sine turpitudine omitti potest, quia plus Republicæ, quam Parentibus filius in publicis negotiis debet. Neque ordinem per saltum transilit, si filius in eis, quæ ad publicum officium pertinent, se patri præfert, sed illum potius recte ruerit. Sicut Patris inter privatos salva manet respectus prærogativa, tamen propter publicos honores filio reverentiam exhibere debeat; ita nec obsequii gloriam perdidit filius, licet, in functione sua occupatus, Patrem sibi cedere velit: quoniam dignitas publica tegit privatam. Vnde in eo casu Pater non tam cedit filio, sed Republicæ, quam hic officio suo aliquatenus repræsentat. Ex quibus liquet, Sinenses; quanta etiam polleant sapientia, non separare promotionem per saltum, cui ambitio aliæ animi passio dedit occasionem, de qua *cap. 1. §. 9.* actum, ab ea, quæ virtutum meritis parca est.

§. 4.

Male autem inter promotiones per saltum numeratur, quæ in statu privato accidat, si nepos ex præmortuo filio naturali per avi matrimonium legitimatur. Quandoquidem matrimonio ad tempus initii reducto, omnis metus, ne saltus committatur, hic expirat, uti nuper admodum demonstravit Dn. Præses in *Disput. de successione legit. in Feud. cap. 1.* Et sicut Patri non officit, quamvis filium quis non habeat, in locum nepotis adoptare §. 5. *Inst. & L. 43. ff. de adopti.* ita etiam hic videbitur avi legitimus nepos esse.

se, utut filius naturalis vita sua defunctus sit. Alias quidem duo singularia non concurrunt, hic vero contrarium adparet exemplum, ubi quis habere filium fingitur, & ex eo nepotem,

§. 5.

Promotionibus per saltum, quas in statu privato perlustravimus, itidem regradatio opponitur. In primis cum libertus olim, ingrati crimine damnatus, in servitutem a Patrono suo revocari potuit *L. 2. C. de libert. & liber. L. 12. C. de oper. liber.* Quamvis enim data semel libertas, amplius retractari non possit §. 6. *Inst. quib. ex caus. man.* nihilominus quoniam libertus ingratum se exhibens, erga Patronum contra communem naturæ instinctum, qui ei, qui bene fecit, bene velle iubet, immo & contra ipsum ius & æquitatem naturalem delinquit, indignum se libertate accepta testatur. Neque ab hac sententia nos dimovet, quod Iustinianus in *Novell. LXXVIII. cap. 5.* omnes liberos ac libertinorum conditionem sustulerit, concessa manumissis ingenuitate. Siquidem hoc procedit, non de Patrono, sed de ceteris & secundum alia ingenuitatis iura: quoniam ius Patronatus integrum manet, nisi Patronus in manumissione id nominatim remiserit. Interim putandum non est, Patronum ex qualibet causa, etiam putativa, libertum pro ingrato declarare posse, ac regradatione punire, cum certæ ingrati animi causæ in *L. 6. ff. de agnos. & alend. lib. & L. 2. C. de liber. & lib. eor.* exprimentur. Sunt autem istæ, si liberti Patronos gravi adfecerint contumelia; si illata manu atroci eos pulsaverint; si paupertate vel corporis valetudine laborantes reliquerint; si instantia quadam cervicem contra eos erexerint,

§. 6.

Sed utrum homo proprius, moribus Germanorum semel manumissus, regradationem pati, atque ob ingrati animi crimen in pristinam conditionem rursus detrudi possit, non inutiliter hic discipatur? Nobis adfirmantium partes arrident, si quando ex libera

rali voluntate in ipsum collata sit libertas. Cuius tamen ratio non ex antiquo libertinorum statu deducenda, quod multi ex recentioribus quoque perperam faciunt, quia homo proprius manumissione facta, non redigatur in talem statum, ut manumittentem teneatur Patronum suum agnoscere; sed ex natura donationis, quæ ut ut perfecta; ob atrocem tamen iniuriam donatarii revocari potest, *L. ult. C. de revoc. donat.* adeoque hominem proprium ea de causa punire regradatione, nihil prohibere videtur, conf. qui fufe & eleganter iura hominum priorum secundum mores Germaniæ deduxit, Excell. Thomafius in *Differt. de h. m.*

§. 7.

Altera regradationis species est in liberis emancipatis, qui ingratus erga Parentes suos animum in Patriam potestatem reduci ac revocari possunt *L. un. C. de ingrat. liber.* Quamvis non dissimulemus, eo casu non tam adqviri patriam potestatem, quam pristinam, rescissa ob enormem *αχαριστία* emancipatione, restitui, ac nobiscum consentit Hugo Donellus in *L. 2. Comment. c. 24.* Ratio eius regradationis adparet in præsumta patris voluntate, qui prævisio ingratae mentis casu, noluit concessa libertate, quasi contra se rela subministrare. Neque plus pœnæ involvit, si Parens istius filii curam penitus abiiciat, eumque profilio non agnoscat, Revocatione tali multa iura, filio iam acquisita, auferuntur, puta quod sine Parentum consensu nuptias contrahere *pr. Inst. de Nupt.* nec non testamentum condere possit, *pr. Inst. qu. non est permiss. testam.* Atque ita secundum ius Romanum valere hanc regradationem liberorum, nullum est dubium. Moribus autem Germanorum, quibus liberi maiorenes, si filia, per contractas nuptias *Sächische Landrecht L. 1. a. 45.* sin filii per separatam œconomia institutionem emancipantur *Carpzovius P. 2. C. 10. def. 1. n. 3.* tamen si ingrati extiterint; nihilominus revocatio illa parentum, & subsequens regradatio liberorum cessare videtur, tum quia emancipatio hodierna non Patris, sed iuris beneficium est; tum quia ordinarium Germanis suppetit remedium, quo ingratos liberos ergastulis includunt, eosque hac ratione ad saniozem mentem, optimo Reipublicæ instituto, perducunt.

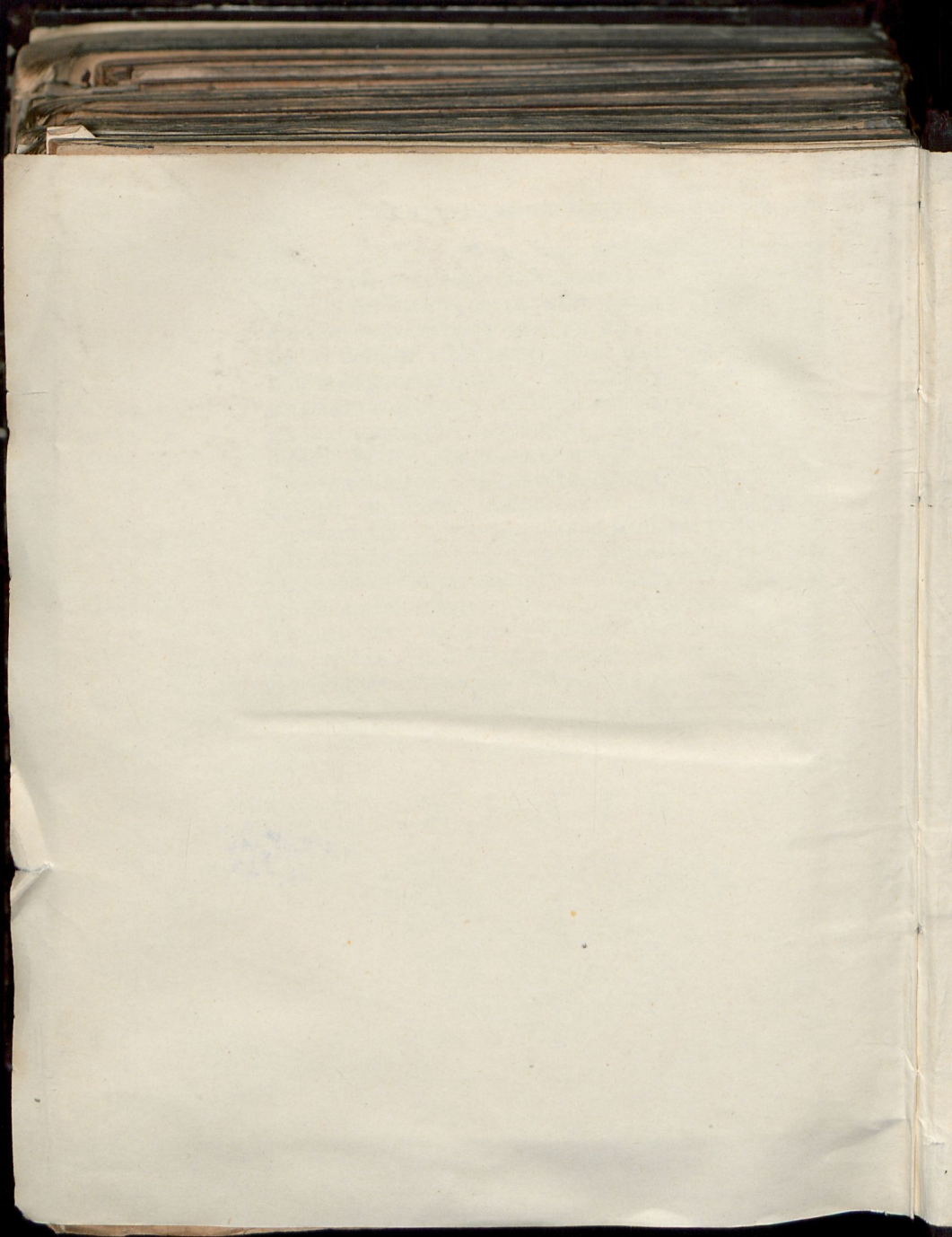
§. 8.

Tandem in statu privato adhuc alia, eaque naturalis datur regradatio. Senes enim cum repuerascunt, quid aliud sentiunt, quam ætatis viriumque regradationem. vid. Excell. DN. Thomafius in der Einleitung zur Sittenlehr cap. I. §. 31. 32. Naturæ fert ordo, cum homines fere ad summum vigorem pervenerunt, ut sensim pereunte virium robore, ab eodem vitæ statu deficiant. Sensus, quorum perfectione virilis ætas excellebat, nunc minuuntur, mentis acies obtunditur, ac memoriæ fida custodia amittitur. Quæ animadvertens Seneca, senem elementarium futurum dixit in ep. 36 Unde iure Saxonico ei, qui sexaginta annis maior est, curator adiungi potest, si velit. Landrecht L. 1. art. 42. Sed, minus impediende hac senum repuerascencia, negamus, deliria in senibus, ætate valde provectis, præsumi. Quibus enim corpus morbis infirmum, annisque fractum est, illis ingenium sapientia utcumque validum esse potest. Ut proinde senum testamenta pro nullis habere, ac promiscue rejicere sit ab omni juris ratione alienum. Quare heredes illi ab intestato, quorum mentionem facit DN. Röslerus in Sect. I. Dec. V. octagenariae foeminae testamentum impugnantes, id responsi loco acceperunt. daß die Testirerin als eine 81. Jährige Wittbe alber und wahnmis g gewesen sey; ihnen zu erweisen und darzuthun billig obliege. W. N. W. Atque hæc etiam laboris nostri telam abruptentes, divino Numini gratias persolvimus, quæ dictis superaddi possint, cujusque Lectoris iudicio lingvimus, modo eam sibi in iudicando normam statuar, quam omnibus S. Hieronymus commendavit in can. 65. Caus. 16. q. 1. Ita vero ille: Si quis doctus & eruditus legem DEi, potest ceteros erudire, non debet sua assignare prudentia, ingenioque, quod possidet, sed gratias primum DEo, qui cuncta largitur: deinde sacerdotibus eius ac magistris, a quibus doctus est. Si enim non egerit gratias, sed sibi scientiam vindicaverit, in penuria maledicetur.

Emendanda.

Pag. 17. lin. 5. pro 7. lege 5. p. 18. l. 29. pro can. 80. le. 79. p. 19. l. 19. pr. 58. le. 59. l. 20. pr. lectorem, le. lectorum, ead. l. pr. gradum le. gradum. p. 20. l. 8. pr. dist. 58. le. 59. l. 25. pr. Alexandri, le. Alexandrini. p. 23. l. 25. & 26. pr. ad ad le. ad. p. 25. l. 30. pr. cap. 1. le. 14. p. 35. l. 12. pr. antinomina le. antinomia. p. 37. l. 13. pr. iuris, le. iuris. p. 46. l. 2. pr. sapientissima, le. sapientissimam. l. 3. pr. constitutio, le. constitutionem. & l. 33. pr. gloria, le. gloriam.

Halle, Diss., 1706 L-Si

ULB Halle

001 851 349

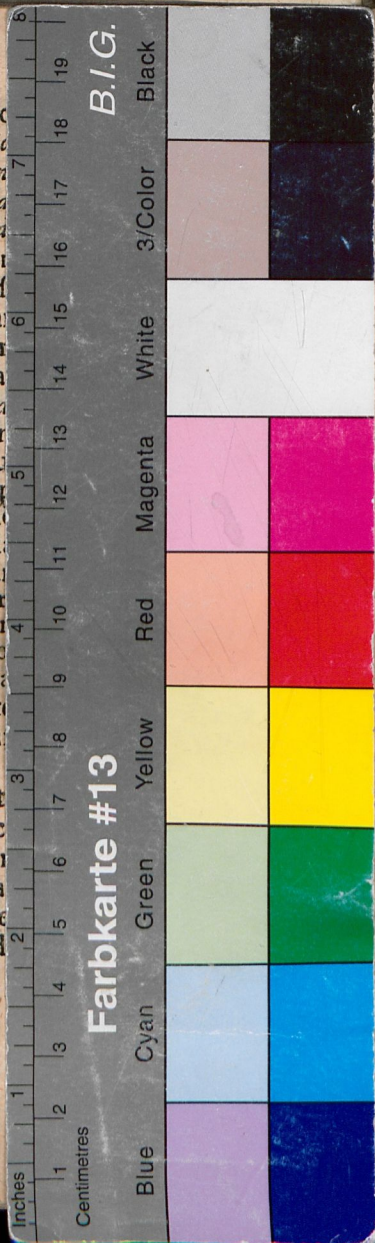
3

Sib

24

Pub. 10. num. 35.

1706

14a
13

B. O. D.
DISSERTATIO IVRIDICA
De

PROMOTIONIBVS PER SALTVM,

Quam occasione

*L. II. pr. ff. de Mun. & Honor. & cap. un. X. de cleric.
per salt. prom.*

121

RECTORE MAGNIFICENTISSIMO
SERENISSIMO PRINCIPE AC DOMINO
DN. PHILIPPO WILHELMO,
PRINCIPE BORVSSIÆ, MARCHIONE BRAN-
DENBURGICO AC DVCATVS MAGDEBURGICI
GVBERNATORE

IN REGIA ACADEMIA FRIDERICIANA
CONSENSV ILLVSTRIS ICTORVM ORDINIS
PRÆSIDE

JO. FRIDEMANN SCHNEIDER,
I. V. D. LOG. AC METAPHYS. PROF. ORDIN.
IVRIVM EXTRAORD.

*Publico eruditorum examini
submitit*

JOHANN STARCKE,
Magdeb.

D. Apr. A. O. R. MDCC VI.

HALÆ MAGDEBURGICÆ,

Typis JOHANNIS MONTAGII, Acad. Typogr.

7

